

ZORGHANDBOEK

versie 2013
momenteel in revisie

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- 1.1 Visie van de school op zorg
- 1.2 Plaats van het Handboek Zorg en Kwaliteit
- 1.3 Aanne- en plaatsingsbeleid

2. Schoolniveau

- 2.1 Het zorgteam
- 2.2 Vertrouwenspersonen
- 2.3 Overlegstructuur
- 2.4 Externe contacten
- 2.5 Parnassys
- 2.6 Dossierkasten
- 2.7 Orthotheek
- 2.8 SoVa- trainingen

3. Groepsniveau

- 3.1 Zorgoverleg
- 3.2 Groepsplannen
- 3.3 Indeling klassenmappen
- 3.4 [Toetskalender voor groep 1 t/m 8](#)
- 3.5 [Bepaling van de gewichten voor de groep](#)
- 3.6 Groepsoverdracht
- 3.7 Gezamenlijk draaien van een groep (duobaan)

4. Leerlingniveau

- 4.1 Leerlingvolgsysteem
- 4.2 Aanmelden van individuele leerlingen bij zorgteam
- 4.3 Individuele handelingsplannen
- 4.4 [Aanmelden van leerlingen voor remedial teaching \(RT\)](#)
- 4.5 Aanmelden voor logopedie
- 4.6 Opvang andertalige kinderen
- 4.7 Onderwijskundig rapport
- 4.8 Doublures
- 4.9 Capaciteitenonderzoek
- 4.10 Huisbezoeken

5. Individueel Gerichte Leerweg Ondersteuning (IGLO)

- 5.1 [Stappenplan van reguliere groep naar IGLO](#)
- 5.2 [Stappenplan van IGLO naar IGLO](#)
- 5.3 [Stappenplan van IGLO naar regulier onderwijs](#)
- 5.4 [Niet-Nederlandstalige kinderen binnen IGLO](#)
- 5.5 [Individuele handelingsplannen binnen IGLO](#)

6. Richtlijnen en procedures in specifieke situaties

- 6.1 Verzuim
- 6.2 Veelvuldig te laat komen
- 6.3 **Schorsen van leerlingen**
- 6.4 Voogdijzaken
- 6.5 Richtlijnen voor crisissituaties en rouw
- 6.6 Vertrek naar een andere school

Bijlagen

- 1. Taakomschrijving zorgcoördinator
- 2. Taakomschrijving intern begeleider
- 3. Taakomschrijving bouwcoördinator
- 4. Taakomschrijving taalcoördinator
- 5. Toetskalender LOVS
- 6. Aanmeldingsformulier logopedie
- 7. Aanmeldingsformulier leerlingen RT
- 8. Individueel handelingsplan
- 9. Leerlingoverdracht instroom t/m groep 3
- 10. Leerlingoverdrachtsformulier vanaf groep 3
- 11. Onderwijskundig rapport (OKR) onderbouw
- 12. Onderwijskundig rapport (OKR) midden- en bovenbouw
- 13. Pestprotocol
- 14. Screening dyslexie groep 2
- 15. Leidraad Taakgroepen
- 16. Protocol Leesproblemen en dyslexie, groep 1 t/m 8
- 17. Risicofactoren: detaillijst voor observeren

1 Inleiding

1.1 Visie van de school op zorg

Ieder kind is uniek! Ieder kind heeft verschillende eigenschappen en talenten! Dat maakt het leven leuk en spannend. Klein College wil haar leerlingen hun talenten laten ontdekken en ontwikkelen. We willen de leerlingen uitdagen en prikkelen om steeds een stapje verder te komen. Sommige kinderen hebben hierbij extra hulp nodig. Meer begeleiding, meer expertise en een andere werkwijze. Wij bieden dit d.m.v. het bieden van onderwijs op maat. Gedifferentieerd werken, wat inhoudt dat de leerkracht rekening houdt met verschillen in niveau en tempo.

Kinderen moeten met plezier naar school gaan. Belangrijk is ook dat kinderen vertrouwen hebben in hun eigen mogelijkheden, dingen zo zelfstandig mogelijk doen en in een goede relatie met anderen. Wie zelfvertrouwen heeft, durft aan te pakken, durft nieuwe dingen te doen en durft fouten te maken. Dat zijn allemaal heel belangrijke aspecten voor de ontwikkeling en het leren.

Soms heeft een kind extra zorg nodig. Daarom heeft onze school een samenhangend systeem van leerlingenzorg ontwikkeld. Om eventuele problemen snel op te sporen, bespreken de leerkrachten samen met de zorgcoördinator na iedere toetsperiode de resultaten van alle kinderen.

Zowel zwakke als hele goede resultaten kunnen aanleiding zijn voor extra zorg. Uiteraard worden ouders hierover geïnformeerd. Voor kinderen met hele goede resultaten worden extra materiaal en extra leeractiviteiten ingezet. Voor kinderen met zwakke resultaten wordt in overleg met de ouders en de zorgcoördinator een handelingsplan opgesteld. Hierin staat welke zorg het kind krijgt en op welke manier, maar ook welke onderwijsbehoeften het kind heeft.

Na een vooropgestelde periode (van meestal 6 weken) wordt het handelingsplan geëvalueerd en bekeken of er voor de juiste aanpak gekozen is. Als het nodig is wordt het plan bijgesteld en/of verlengd. De zorg vindt zoveel mogelijk plaats in de klas, waarbij ook de eigen, vertrouwde leerkracht een belangrijke rol speelt.

1.2 Plaats van het Handboek Zorg en Kwaliteit

Op sommige punten vertoont het Handboek Zorg overlap met andere beleidsdocumenten van de school, zoals bijvoorbeeld de schoolgids en het Handboek Taalonderwijs. Hiermee is ons zorgbeleid schoolbreed ingebed op alle domeinen.

Het Handboek Zorg vervult meerdere functies. Het geeft richting aan ontwikkelingen en activiteiten op schoolniveau, groepsniveau en het niveau van de individuele leerling. In eerste instantie biedt het Handboek houvast aan het zorgteam en de leerkrachten. Maar ook voor ouders en andere betrokkenen biedt het Handboek een kader, van waaruit het gesprek over zorg binnen de school of aan individuele leerlingen kan worden gevoerd.

Het zorgplan kan gezien worden als :

- **Kwaliteitsdocument:** het beoogt dat binnen Klein College eenieder, die met zorg of zorgleerlingen te maken krijgt, vanuit hetzelfde kader en ambitieniveau te werk gaat.
- **Planningsdocument:** vanuit dit Handboek maakt de Taakgroep Zorg jaarlijks een werkplan van verder uit te werken of verder te ontwikkelen onderdelen. In die zin is het handboek geen statisch gegeven, maar een organisch document, dat jaarlijks richting geeft aan nieuw beleid.

- **Verantwoordingsdocument:** het handboek biedt alle betrokkenen van Klein College en de inzage in de wijze van werken binnen de zorgstructuur op school en dient ter onderbouwing van financiële keuzes die gemaakt (moeten) worden.

1.3 Aanne- en plaatsingsbeleid

Om optimale zorg te kunnen bieden en ons onderwijs zo goed mogelijk te kunnen laten aansluiten op de onderwijs- en zorgbehoeften van ieder kind, hanteert Klein College een strikt en transparant aanname- en plaatsingsbeleid.

Aanmelding en plaatsing verloopt langs de volgende stappen:

1. Aanmelding van leerlingen vindt via het inschrijvingsformulier op de website plaats.
2. De oude school van het kind dient het onderwijskundig rapport (OKR) in te vullen (deze kan bij voorkeur digitaal worden aangeleverd of worden gedownload vanaf de website). Dit OKR is noodzakelijk voor plaatsing vanaf groep 2.
3. Naast het OKR worden de volgende documenten (indien aanwezig) overlegd:
 - Het schoolrapport
 - Gegevens uit het leerlingvolgsysteem
 - Een eventueel handelingsplan
4. Indien het kind afkomstig is van een lokale school, wordt op taal aanvullend getoetst. Deze kinderen worden getoetst op de volgende vakgebieden:
 - begrijpend lezen
 - technisch lezen
 - rekenen
 - spelling
 - woordenschat

Marjolein Boersma, de remedial teacher van Klein college, neemt de toetsen voor technisch lezen individueel af samen met de zorgcoördinator. De overige toetsen maken de kinderen zelfstandig.

Voor deze aanvullende toetsen worden speciale toetsochtenden georganiseerd.

5. Indien het kind wordt aangemeld voor de IGLO-groep, gelden aanvullende toelatingseisen:
 - Psychologisch onderzoek
 - IQ 80-120
 - Spreektaal thuis Nederlands
 - Leeftijd van 7 tot 10 jaar
 - Het kind moet kunnen functioneren binnen een groep
 - Het afwijkende schoolgeld voor deze groep moet betaald kunnen worden
6. Wanneer er geen onderwijsinhoudelijke belemmeringen zijn voor plaatsing, dienen ouders langs te gaan bij de financiële afdeling. Ouders moeten het schoolgeld (afwijkend voor de speciale klassen IGLO en Schakel) kunnen dragen en akkoord gaan met de Financiële spelregels van Klein College. Pas na akkoord van de financiële afdeling, wordt de plaatsing definitief.

Aannamebeleid anderstaligen

Ten aanzien van de beheersing van de Nederlandse taal hanteren we het volgende beleid. Als school bieden we een plaatsing aan in de SCHAKELklas. Tevens kunnen ouders buiten schooltijd hun kind opgeven voor het Studiehuis en hier tegen betaling extra taalondersteuning ontvangen.

Bij aanname geldt:

- Een kind dat totaal geen of heel weinig NL spreekt of begrijpt, wordt alleen t/m groep 2 toegelaten. Vanaf groep 3 worden deze kinderen alleen toegelaten in de SCHAKELklas en zullen er speciale voorwaarden worden gesteld om de taal zo snel mogelijk eigen te maken.

- Bij toelating geldt:
 - Het kind loopt mee in de toets ochtenden die worden georganiseerd
 - Voor het kind wordt meteen een zorgplan opgesteld, waarin ondersteuning thuis wordt vastgelegd en ondertekend door ouders. Dit zorgplan wordt in een dergelijk geval afgestemd met de leescoördinator/zorgcoördinator.
 - Ouders kunnen verplicht worden om buitenschoolse activiteiten aan hun kind aan te bieden om in contact te komen met de Nederlandse taal.
 - Tot en met groep 2 is het mogelijk dat de school het beter voor een kind acht om in de klas voor Anderstalige Kleuters geplaatst te worden. Na een verblijf van 2 maanden in deze klas kan er geëvalueerd worden of een kind voldoende vorderingen heeft gemaakt om door te stromen naar de reguliere kleuterklassen.

2 Schoolniveau

2.1 Het zorgteam

- Zorgcoördinator: Ilona Geurts
- Remedial teacher: Maaïke Mees
- Directeur: Esmee Jakobs
(zie bijlage 1 voor functiebeschrijvingen)

De taak van het zorgteam is het inventariseren, initiëren en volgen van de zorg aan leerlingen op didactisch en sociaal-emotioneel gebied. De zorgcoördinator en de remedial teacher komen regelmatig samen om de zorg die er wordt geboden en moet worden geboden te bespreken. Ook worden de handelingsplannen structureel geëvalueerd. Eens per drie weken sluit de remedial teacher aan bij het coördinatorenoverleg.

2.2 Vertrouwenspersonen

Onze school kent een aantal interne vertrouwenspersonen. Voor de leerlingen is dat Steven Winters, hij is leerkracht in de bovenbouw en bekend bij de kinderen. De leerlingen weten, dat hij de vertrouwenspersoon is. Voor het personeel is dat Naledi Sanchez.

De vertrouwenspersoon op Klein College kan als ondersteunend orgaan binnen de school bepaalde problemen oplossen. Problemen omtrent: pesten, thuissituatie, spanningen met de leerkracht, seksuele intimidatie, spanningen collega's, etc... De vertrouwenspersoon geeft informatie en advies maar wijdt hier niet over uit. De vertrouwenspersoon kan op de hoogte worden gesteld van bepaalde problemen d.m.v. de rode brievenbus die buiten op nr. 13 hangt. In deze brievenbus kunnen brieven van kinderen op een anonieme wijze worden beoordeeld en bekeken door de vertrouwenspersoon. Ook kan de vertrouwenspersoon persoonlijk worden aangesproken. Naar aanleiding van een gesprek met het desbetreffende kind kan hij oordelen of er een verder traject ingezet moet worden of dat advies en informatie voldoende zijn.

2.3 Overlegstructuur

In het kader van het kwaliteitsbeleid wordt gewerkt met een vaste overlegstructuur. **Dinsdagmiddag** is een vast overleg-/reflectiemoment voor het hele team:

Teamvergadering

1 keer per zes weken (zie de jaarplanning): **algemene teamvergadering**

Eens per zes weken komt het team bij elkaar om onderwerpen uit te diepen die belangrijk zijn om de koers op schoolbreed niveau te behalen.

Bouwvergadering

twee keer per maand vindt de bouwvergadering plaats. Deze vergaderingen zijn opgesplitst in een drietal onderwerpen:

Daarnaast is er één keer per drie weken **coördinatorenoverleg** op de donderdag.

Verder kent de school **diverse taak- of werkgroepen**. Deze maken aan het begin van het schooljaar een plan van aanpak. De uitvoering daarvan wordt na 6 maanden geëvalueerd. In de bijlagen is bijgevoegd de leidraad voor het werken binnen de taakgroepen.

2.4 Externe contacten

Naam: Drs. Stephan Ebecilio
Adres: Gezondheidscentrum Stakamahachi
Kaya Kooyman 54
Tel: 520-6733
E-mailadres: ebpsilio@hotmail.com
Functie: Psychologische diagnostiek en advies
Kosten: 550,00 Naf (intelligentieonderzoek)
1133,00 Naf (geheel dyslexieonderzoek)

Naam: Janice Godschalk
Adres: Lyraweg 23
Tel: 4618120
Mobiel: 5121918
Psychologisch onderzoek. Dyslectie-onderzoek. Therapie.

Naam: Drs. Edith Kanters
Adres: Kaya Urdal Kavel 73
Tel: 736-9416
E-mailadres: ecapos@hotmail.com
Functie: Ontwikkelingspsycholoog

Naam: Stichting Kinderbescherming Curacao
Adres: Kaya Otto Senior 6
Tel: 461 3148
Website: www.kinderbeschermingcuracao.org

Naam: Marielle Martis- Da Costa Gomez
Adres: Van Goghstraat 2
Tel: 738-4686
E-mailadres: fonolex@onenet.an
Functie: Logopediste
Kosten: Screening kosteloos
N.B. De leerkracht kan de leerling na overleg ouders aanmelden bij de logopediste.

Wanneer behandeling nodig blijkt te zijn, moeten ouders zelf contact opnemen met de verzekering. De logopedie vindt vrijdag onder schooltijd plaats.

Naam: Stichting Opvoedingsondersteuning voor kinderen met een handicap
Contact: Ilona Janga
Adres: Cybelestraat 1
Tel: 4616656
E-mailadres: upgrade@cura.net
Functie: Psychologische diagnostiek en advies
Kosten: ± 1200,00 Naf
Stichting opvoedondersteuning voor kinderen met een handicap (SOKH)
De Stichting Opvoedingsondersteuning aan Kinderen met een Handicap (SOKH) werd opgericht op 31

mei 2000 om op een gestructureerde en transparante wijze vorm te geven aan de werkzaamheden die al langer zelfstandig werden uitgevoerd door Mw. Inge Boutier, binnen een eigen praktijk voor psychotherapie. Aan het TEC zijn een speltherapeut, een muziektherapeut, twee pedagogen, een GZ psycholoog en een kinder- en jeugdpsychiater verbonden. De doelgroep bestaat uit kinderen met sociaal emotionele problemen, kinderen met een verstandelijke beperking, kinderen met een autisme spectrum stoornis (ASS) of kinderen met een ernstige meervoudige beperking. Na het vaststellen van de problematiek en indicatie door de kinder- en jeugdpsychiater wordt een doelstelling geformuleerd en wordt in de behandeling van het kind gewerkt aan verwerking en omgang met de problematiek. Op het TEC worden verschillende therapieën aangeboden

Naam: Pixii
Tel: 461-2018
Mobiel: 5206733
Faalangstraining. (Verbonden aan Stephen Ebicilio)

Naam: Christy Prins
Tel: 7472409
E-mailadres: coach972c@gmail.com
Tel: 5696868
Functie: Kindercoach en Kernvisiecoach

Naam: PSI-Skuchami
Gelieve alle correspondentie te richten aan
Contact: Sharine Rozier
Adres: Scharlooweg 70
Tel nummer: 461-0177
Fax nummer: 461-0077
e-mail adres: srozier@psi-skuchami.cw

De Stichting Perspektiva I Sosten Integral (PSI)-Skuchami is een ambulante geestelijke gezondheidszorg instelling op Curaçao.

De voorziening van PSI-Skuchami geschiedt op het gebied van psychische, psychosociale, psychiatrische en pedagogische ambulante hulpverlening.

Naam: Psy works
Adres: Dr. H. Fergusonweg 1
Tel: 7472409
E-mailadres: info@psyadvies.com
Functie: Psychologisch onderzoeksbureau
Kosten: ± 1200,00 Naf

Naam: Schoolarts (Departamentu Salú Hubenil)
Adres: Van Leeuwenhoekstraat 15
Tel: 462-7212

N.B. De schoolarts komt jaarlijks op school om de kinderen van 4/5 jaar en 10 jaar te vaccineren. Hiervoor moeten ouders/verzorgers schriftelijk toestemming hebben gegeven. De GGD geeft kort van te voren aan wanneer zij op school kunnen komen.

Naam: S.G.E. (Fundashon Sentro pa Guia Edukashonal)
Functionaris: Peggy Ottenhof
Adres: Schouwburgweg z/n
Tel: 747-2700

E-mailadres: sentro@f-sge.org
Functie: Onderwijsbegeleidingsdienst

Naam: De SGR groep

Dienst: Sociaal Pedagogische Dienst Fundashon Verriet
Adres: Prinsenlaan 5
Tel: 736 7600
Website: <http://www.sgr-groep.org/>
E-mailadres: fundashonverriet@sgrgroep.org

De SGR-Groep is een Curaçaose zorginstelling. Binnen een holdingstructuur verzorgt de overkoepelende De SGR organisatie de ondersteunende diensten voor in totaal vier stichtingen. Naast de Stichting Beheer Gebouwen zijn er drie werkstichtingen die het zorgproduct vormgeven. Fundashon Verriet biedt woonvoorzieningen, dagbesteding en logeermogelijkheden aan circa 500 mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking. Daarnaast zet een team medewerkers dagelijks hun medische, gedragswetenschappelijke en paramedische deskundigheid in om zorgvragers te ondersteunen.

De basisvisie van Fundashon Verriet is dat ieder mens er recht op heeft om zich zo volledig mogelijk te kunnen ontwikkelen. Uitgangspunten van de zorg zijn:

- een respectvolle bejegening
- waardering
- veiligheid
- acceptatie
- privacy

Diensten en voorzieningen

Vanuit deze basisvisie biedt Fundashon Verriet een scala aan diensten en voorzieningen voor personen met een beperking, zoals dagactiviteiten en woon- en logeerfaciliteiten. Hierbij is er veel aandacht voor een zinvolle dagbesteding en ontwikkeling van de mogelijkheden van de cliënt. Aan ouders en verzorgers biedt Fundashon Verriet diverse types gespecialiseerde opvang die noch op de reguliere scholen noch binnen het thuisfront te verkrijgen zijn. Daarnaast kunnen ouders en verzorgers bij Fundashon Verriet terecht voor verschillende vormen van onderzoek, behandeling en begeleiding.

Naam: Stichting Slachtofferhulp Curaçao

Adres: Arnhemstraat 1
Tel: 461 7575 / 465 7575
Website: <http://slachtoffer.org/>
Email: info@slachtoffer.org

In het leven kunnen vervelende situaties ontstaan die uw leven drastisch kunnen beïnvloeden. Een verkeersongeluk, een misdaad, zelfs in uw eigen huis of familie, kan u van het ene op het andere moment tot slachtoffer maken. In deze situaties staat de Stichting Slachtofferhulp Curaçao klaar om U te helpen. Heeft de misdaad of gebeurtenis al een tijd geleden plaatsgevonden, maar heeft deze nog invloed op u? Ook in dat geval kunt u met ons in contact treden. Als slachtoffer heeft u recht op hulp.

Stichting Slachtofferhulp Curaçao biedt u deze bijstand gratis en 24 uur per dag aan. Wij geven informatie, hulp en ondersteuning op professionele en vertrouwelijke basis. Als u om een of andere reden niet naar ons toe kunt komen dan komen wij graag bij u langs.

Naam: Drs. Rodney Stewart

Adres: Moffiweg 5
Tel: 738-1826
E-mailadres: rstewart.interact@gmail.com
website: www.rs-interact.com

Functie:(neuro)Psychologische diagnostiek, advies en behandelen

Kosten: ± 1200,00 Naf¹

Psychologisch Adviesbureau Interact is in 2004 opgericht door Rodney Stewart en is sindsdien zeer actief met (neuro)psychologische diagnostiek, advies en behandelen van een ruime doelgroep van cliënten. Het team van Psychologisch Adviesbureau Interact nv bestaat uit:

Clinical neuropsycholoog: Rodney Stewart

Bachelor psycholoog (testassistent): Irodice Copra

Psychologisch Adviesbureau Interact biedt hulp:

- Voor Kinderen (vanaf 6 jaar) met:
 - Leerstoornissen (e.g. Dyslexie, Dyscalculie, NLD ed)
 - Ontwikkelingsachterstanden (pervasieve ontwikkelingsstoornissen)
 - Behoeft voor Schooladvies
 - Specifieke cognitieve stoornissen (e.g. ADD/automatiseringsproblemen)
 - Behoeft aan een Beroepen interesse onderzoek
 - Behoeft aan gedragstherapeutisch advies

Naam: Yudaboyu

Adres: Barendslaan 11

Tel: 738 9551/ 9552

E-mailadres: hermanskme@yahoo.com

Functie: kinderpsychiater Yudaboyu

Kosten: ± 1200,00 Naf

2.5 Parnassys

In de loop van schooljaar 2012-2013 heeft Klein College het systeem Parnassys aangeschaft. ParnasSys is een webbased leerlingvolgsysteem en leerlingadministratiesysteem in één. Parnassys biedt vele mogelijkheden:

Leerlingkaart[?]

De leerlingkaart biedt het overzicht van alle gegevens van de leerling op één scherm. Je kunt eenvoudig doorklikken naar de andere tabbladen voor de details.

Groepskaart[?]

De groepskaart is een cockpit waarmee het proces van de leerlingenzorg in beeld wordt gebracht. Alle relevante gegevens van de groep op één overzichtelijk scherm. De groepskaart kent handige doorklikmogelijkheden. Er kunnen ook plannen via de groepskaart worden aangemaakt voor subgroepen.

Schoolkaart[?]

De schoolkaart toont allerlei kengetallen geordend bij elkaar en is daarmee een cockpit voor de schoolleider. De schoolkaart completeert daarmee het trio leerlingkaart, groepskaart en schoolkaart.

Toetsen[?]

Er zijn duidelijke toetsoverzichten in grafieken opvraagbaar over de hele periode waarin ze zijn afgenomen. Hierdoor ontstaat een duidelijk totaalbeeld.

Handelingsplan[?]

ParnasSys heeft voor het handelingsplan een vaste indeling en lay-out en binnen die indeling kan een eigen bibliotheek met schoolspecifieke plannen vastgelegd worden. Dit kan eventueel zelfs

¹ Juni 2013: Vergoedingen voor alle genoemde vormen van zorg zijn nog niet duidelijk i.v.m. vernieuwde verzekeringsconstructie

bovenschools beheerd worden.

Methodetoetsen

Het is mogelijk om andere dan de standaardtoetsen te definiëren. Dit is een flexibele module waarin vele honderden scholen vele duizenden toetsen gebruiken. Er is zelfs een koppeling met grote methode-uitgeverijen waardoor resultaten van leerlingen automatisch in ParnasSys vastgelegd worden.

Digitaal schoolrapport

ParnasSys heeft een kant en klare rapporten module, met uitgebreide mogelijkheden. De school heeft veel mogelijkheden tot eigen keuzes qua structuur en opmaak.

Ontwikkelingsperspectief

ParnasSys heeft het ontwikkelingsperspectief mooi geïntegreerd, bijvoorbeeld in de groepskaart. Per leerling per vakgebied per jaar kan een ontwikkelingsprognose vastgelegd worden. Deze informatie wordt op grafische wijze weergegeven.

Parnassys binnen Klein College

Afgelopen schooljaar (2014-2015) is binnen Klein College de verdere implementatie van Parnassys vormgegeven. De handelingsplannen worden onder andere volledig in Parnassys geschreven, het absentiesysteem wordt hier bijgehouden en notities en bestanden met betrekking tot individuele leerlingen worden hierin opgeslagen. Streven is een optimaal gebruik van Parnassys en daarmee onze zorg en kwaliteit verder te verbeteren. In het schooljaar 2015-2016 zal ook de rapportmodule in gebruik worden genomen.

2.6 Dossierkasten

In het kantoor van de onderwijskundig directrice staat de dossierkast met de gegevens van alle leerlingen van Klein College. Hierin wordt het volgende bewaard: inschrijfformulier, rapporten, eventuele onderzoeken (psychologisch rapport) en afgeronde handelingsplannen, voor zover deze niet digitaal verkregen zijn. Met de komst van Parnassys gaat Klein College steeds meer over tot een digitaal systeem en zal er steeds minder in deze dossierkast worden opgeslagen. Wanneer leerkracht inzage wil in een dossier vraagt hij/zij dit aan de zorgcoördinator.

2.7 Orthotheek

In de gang bevindt zich de orthotheek. Leerkrachten kunnen hier remediërend materiaal lenen. Op een intekenlijst wordt door de leerkracht ingevuld welk materiaal zij lenen. Alles wat in deze kast staat zal in het schooljaar 2015-2016 in kaart worden gebracht en daar waar mogelijk gedigitaliseerd.

2.8 SoVa-training

Klein College werkt (nog) niet met een vaste methode of programma, maar ieder schooljaar wordt er voor kinderen die dat nodig hebben onder schooltijd minimaal één maal een Sociale Vaardigheidstraining aangeboden door HBO-stagiaires. Groepjes worden in samenspraak met de leerkrachten samengesteld. Ouders worden altijd geïnformeerd, wanneer hun kind voor de SoVa-training is aangemeld. Daarnaast zijn er verschillende materialen die sociale vaardigheden trainen en verbeteren bij kinderen en die in de veilige leeftijdsgroep kan worden aangeboden.

3 Groepsniveau

3.1 Zorgoverleg

Vier keer per jaar heeft de zorgcoördinator zorgoverleg met de leerkrachten van de reguliere groepen. De zorgcoördinator heeft iedere twee weken zorgoverleg met de leerkrachten van de Iglo groepen. Op de agenda staan het pedagogisch klimaat, zorgleerlingen en overige bijzonderheden. Zowel de leerkracht als de zorgcoördinator dienen voorbereid het gesprek in te gaan. Voor het zorgoverleg komt de zorgcoördinator observeren in de groep. De leerkracht zorgt dat hij/zij de klassenmappen meeneemt naar het overleg. Wanneer de leerkracht wil dat er specifiek naar een leerling en/of klassensituatie wordt gekeken, wordt dit van tevoren aangegeven bij de zorgcoördinator.

3.2 Groepsplannen

Op basis van toets- en observatiegegevens clustert de leraar de leerlingen van de jaargroep in instructieonafhankelijke leerlingen (plusgroep), instructiegevoelige leerlingen (de basisgroep) en instructieafhankelijke leerlingen (aandachtsgroep). Vervolgens maakt de leerkracht een groepsplan. Het groepsplan is een beschrijving van het onderwijsaanbod voor een bepaalde periode, waarin concreet staat hoe de leerkracht omgaat met de verschillende onderwijsbehoeften. Onderdelen van het groepsplan zijn doelen, inhoud, aanpak of methodiek, organisatie en evaluatie. Deze groepsplannen worden besproken in het zorgoverleg.

De groepsplannen worden drie keer per jaar ingeleverd: september, februari en juni. In juni maakt de leerkracht het groepsplan dat meegaat naar de volgende groep.

De onderbouw heeft voor elk vakgebied (taal, motoriek, sociaal- emotioneel en rekenen) een format gemaakt. Dit format wordt door alle groepen in de onderbouw gebruikt als basis en wordt verder toegespitst op de eigen groep en de leerkracht.

In de midden- en bovenbouw is een format voor het vakgebied Woordenschat. Ook deze wordt zo aangepast zodat deze kloppend wordt voor de groep en de leerkracht.

Peuter- instroomgroep	<ul style="list-style-type: none">● Sociaal-emotioneel (augustus)● Sociaal-emotioneel (maart)● Taal (maart)● Motoriek (maart)
Groep 1 en 2	<ul style="list-style-type: none">● sociaal-emotioneel● rekenen● taal
Midden- en bovenbouw	<ul style="list-style-type: none">● sociaal-emotioneel● rekenen● lezen● woordenschat● spelling

3.3 Indeling klassenmappen

Blauw:

- 1 - Namenlijst/verdeellijst bij ziekte
 - Plattegrond
 - Leerlingenlijst
- 2 Absentielijst/roosters
- 3 Dag en weekplanning
- 4 Thema's, W.O.
- 5 Afspraken en regels
- 6 Overzicht niveaus per vakgebied
- 7 Verwijzingen naar Parnassys (Dit is in de plaats gekomen van de rode en zwarte map)

Wit:

Notulen, brieven en overige papierzaken.

3.4 Toetskalender voor groep 1 t/m 8

Voor de Iglo groepen geldt deze toetskalender ten dele. In januari en juni wordt de DMT en de Avi afgenomen. De andere vakken worden getoetst op het moment dat de leerling de stof, die wordt getoetst, heeft behandeld.

De zwakke lezers (DMT D- en E-score) worden in oktober en maart tussentijds getoetst.

De zwakke rekenaars kunnen ook tussentijds getoetst worden (tafels, automatiseren tot 20, bouwstenen tot 110). Toetsmateriaal ligt in het R.T.-lokaal.

Wanneer een leerling een E-score heeft behaald wordt hij/zij terug getoetst tot een C-score is behaald. Wanneer een leerling een D-score heeft behaald wordt bij het volgende toetsmoment dezelfde toets als waarop de D-score is behaald opnieuw afgenomen. Dit geldt voor zowel de Iglo- als de reguliere groepen.

Kinderen met een dyslexieverklaring krijgen meer tijd om de toets te maken, de toets kan worden voorgelezen en de leerkracht kan ervoor kiezen om een vergrote kopie van de toets te maken. Wanneer een leerling geen dyslexieverklaring heeft maar wel ernstige leesproblemen kan ervoor worden gekozen om de leerling de toets zelfstandig te laten maken en daarnaast de toets voorgelezen te krijgen. Dit kan alleen gebeuren in overleg met de zorgcoördinator. De uitslag van de zelfstandig gemaakte toets wordt ingevoerd in het LOVS-systeem.

3.5 Bepaling van de gewichten voor de groep

Klein college werkt met een puntensysteem. Op deze manier kan het gewicht van een groep worden berekend. Redenen om dit systeem aan de slag te gaan:

1. Klein college heeft veel kinderen met zorg binnen de school. Om deze leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden moet de school ervoor zorgen dat de groep niet overbelast wordt. Een groep moet niet over een maximaal gewicht gaan.
2. Klein college krijgt steeds meer parallelle groepen; het is belangrijk dat deze groepen een gelijk "gewicht" hebben.
3. Instrument om te kritisch te kijken naar de groep: hoe zwaar is de groep? Is de groep daadwerkelijk zo zwaar of ervaart de leerkracht het als zwaar en welke stappen kunnen dan gezet worden om de groep minder zwaar te laten voelen?
4. Dwingt leerkracht om individuele plannen te maken voor kinderen die extra zorg nodig hebben want dan pas mogen er gewichten worden toegekend.

Om dit gewicht te bepalen, krijgen alle leerlingen een individueel gewicht toegekend.

Gewicht	Leerling
1,0	Leerling met een gediagnosticeerde gedrags- en leerstoornis (ADHD, ADD, dyslexie, etc.)
0,5/0,7	Leerlingen met 1 (0,5) of meer (0,7) risicofactoren op het gebied van gedrag
0,5	Leerachterstand of voorsprong op twee leergebieden > half jaar
1,0	Leerachterstand of voorsprong op meer dan 2 leergebieden > half jaar

Elke leerling heeft standaard een gewicht van 1,0. Wanneer er sprake is van bovenstaande punten worden die gewichten erbij opgeteld.

Om te bepalen of er bij het kind risicofactoren spelen op gebied van gedrag, moet de KIIK-wijzer (Risicofactoren: detaillijst voor observeren) worden ingevuld. Wanneer er twee kruisen binnen een bepaalde factor aanwezig zijn, kan er een gewicht aan worden toegekend. Bij de risicofactor vermoeidheid is één kruis afdoende om een gewicht toe te kennen.

In eerste instantie worden alle leerlingen opgenomen in het groepsplan. Leerlingen met een leervoorsprong of een leerachterstand > half jaar op één leergebied worden opgenomen in het groepsplan. Op het moment dat een leerling niet langer binnen je groepsplan past, wordt er een individueel handelingsplan gemaakt. Dit is ook het moment dat een kind een extra gewicht toegekend kan worden.

Wanneer een kind een uitval laat zien op woordenschat, lijkt een logisch gevolg dat het ook een lage score zal laten zien op begrijpend lezen. Hiervoor kan geen dubbel gewicht worden berekend.

0,5	0,5	0,5	0,5
Begrijpend lezen	Rekenen	Spelling	Avi
Woordenschat			DMT

Het totaalgewicht van een groep is het aantal leerlingen x 1,25. Uitgaande van een groep van 22 leerlingen komt het totaalgewicht op 27,50.

N.B. Kinderen die op het gebied van technisch lezen een voorsprong hebben van een half jaar of meer krijgen geen extra punten toegekend.

3.6 Groepsoverdracht

Aan het einde van het schooljaar worden alle leerlingen doorgesproken aan de hand van een overdrachtsformulier. De nieuwe leerkracht krijgt alle gegevens van het afgelopen schooljaar van de oude leerkracht. De rode map dient doorgegeven te worden (zie bijlage 5 voor het overdrachtsformulier).

3.7 Gezamenlijk draaien van een groep (duobaan)

Om roostertechnische of groepsredenen kan er gekozen worden voor de inzet van 2 leerkrachten op één groep. In dat geval spreken we van een duobaan en gelden de volgende afspraken en richtlijnen. Ten alle tijden geldt dat de voortgang van de groep een gezamenlijke verantwoordelijkheid is.

Start van het schooljaar

In de eerste maand van het nieuwe schooljaar observeren de collega's elkaar in de klas om zo tot een eenduidige werkwijze te komen.

Daarnaast worden afspraken omtrent de samenwerking vastgelegd:

- terugkerende routines (afspraken, manier van werken)
- gezamenlijke aanpak voor (zorg)kinderen
- gebruik maken van elkaars kwaliteiten en zo komen tot een taakverdeling (dit geldt voor de vakken en klassenmanagement, inrichting etc.)
- Verdeling van observatie ontwikkelingsgebieden en mentorkinderen

Taakverdeling en mentorkinderen

De taakverdeling is evenredig aan het aantal dagen dat de leerkracht voor de groep staat. Elke leerkracht krijgt een aantal mentorkinderen toegewezen. De leerkracht is hoofdverantwoordelijk voor dit mentorkind (aanleveren handelingsplannen, voornaamste gesprekspartner ouders etc.) De mentor leerkracht kan duo aanspreken op bijvoorbeeld ontbrekende gegevens in het dossier. De leerkracht die de vergaderingen bijwoont wordt gecompenseerd in de klassentaken. De schaduwrapporten worden met elkaar besproken voordat het officiële rapport wordt ingevuld.

Oudergesprekken

Oudergesprekken worden samen voorbereid en uitgevoerd (in de aanloop naar het oudergesprek kunnen taken verdeeld worden m.b.t. het verzamelen van gegevens. Logischerwijs is de mentor leerkracht verantwoordelijk voor zijn of haar mentorkinderen

Overdracht

De leerkrachten houden hun mappen bij, zodat alle informatie duidelijk te vinden is voor de duo. Daarnaast vindt er voor de wisseldag een overdracht plaats. Deze overdracht is minimaal in de vorm van een e-mail waarin bijzonderheden van de afgelopen dagen worden vermeld. Daarnaast geeft de leerkracht aan wat de duo de komende dagen kan oppakken. Meer uitgebreide informatie vindt de leerkracht in de klassenmap. Bij bijzondere gebeurtenissen (ruzie, groepsproces, belangrijke gesprekken met ouders etc.) vindt er telefonisch overleg plaats.

1 keer per 6 weken vindt er een voortgangsgesprek plaats waarin ook nieuwe doelstellingen voor de komende periode worden besproken.

4 Leerlingniveau

4.1 Leerlingvolgsysteem

Op Klein College werken we met het CITO leerling volgsysteem (LVS). Met de LVS-toetsen worden de vorderingen van leerlingen en de groep als geheel, tijdens de hele basisschoolperiode, systematisch gevolgd. Aan de hand hiervan kan de leerkracht meten in hoeverre de leerlingen de leerstof van een bepaald leerjaar beheersen, en wie op welke onderdelen eventueel extra oefening of uitleg heeft. Deze resultaten worden verwerkt in de groepsplannen. Via het leerlingvolgsysteem krijgt de schoolleiding ook zicht op het niveau van klas en school.

4.2 Aanmelden van individuele leerlingen bij zorgteam

Zorgstappenplan

- 1 Wanneer een leerkracht zich zorgen maakt over een leerling kan hij/zij deze zorg in kaart brengen door middel van een observatie, gesprek, dossieronderzoek.
Belangrijk is dat de leerkracht de afweging maakt of er direct actie moet worden opgenomen of dat de situatie besproken kan worden tijdens het eerstvolgende zorgoverleg. Wanneer de situatie zo zorgelijk is dat het direct aandacht verdient, maakt de leerkracht een afspraak met de zorgcoördinator.
- 2 Wanneer een leerling remedial teaching in de klas krijgt, maakt de leerkracht een individueel handelingsplan. Zie punt 4.3.
Wanneer er specifieke remedial teaching wordt gegeven, wordt dit buiten de groep gedaan door de remedial teacher. Om de leerling aan te melden moet het R.T.-aanvraagformulier worden ingevuld en ingeleverd bij de zorgcoördinator. Voordat een leerling aangemeld kan worden voor remedial Teaching dient er eerst in de klas aan de hand van een handelingsplan gewerkt te worden.

4.3 Individuele handelingsplannen

Een individueel handelingsplan is bedoeld om de ontwikkeling van een kind te begeleiden. Bij het opstellen van het plan brengt de leerkracht duidelijk de beginsituatie in kaart, wordt (SMART) geformuleerd wat het doel is en wordt aangegeven hoe dat doel bereikt gaat worden. Het individuele handelingsplan wordt door de leerkracht opgesteld. Wanneer dat gewenst is, kan de zorgcoördinator hierbij helpen. Voordat het naar ouders gaat voor ondertekening, heeft de zorgcoördinator het plan gelezen. De leerkracht nodigt de ouders/verzorgers uit om het handelingsplan toe te lichten en te horen of het individuele handelingsplan wordt gesteund. Wanneer ouders het document hebben ondertekend, wordt het origineel (mèt handtekening) in het dossier opgeborgen. Een kopie wordt bewaard in de klassenmap. Na zes weken wordt met de zorgcoördinator geëvalueerd of de gestelde doelen zijn behaald en welke aanpassingen eventueel nodig zijn. Ouders worden opnieuw uitgenodigd om de evaluatie te bespreken en mogelijk een nieuw individueel handelingsplan te bespreken. Belangrijk is dat de doelen ook met de kinderen zelf worden besproken en dat de doelen samen met de desbetreffende leerling worden opgesteld.

Wanneer wordt een individueel handelingsplan geschreven?

Leerproblemen: Wanneer een leerling een D- en E-score heeft, wordt deze opgenomen in de aandachtsgroep van je groepsplan. Gedurende een periode van 6 à 8 weken wordt er intensief

aandacht besteed aan de leerachterstand. Wanneer deze interventie onvoldoende oplevert, wordt er een individueel handelingsplan geschreven door de leerkracht.

Sociaal-emotionele problemen: Een individueel handelingsplan kan ook omtrent het gedrag of de emotionele ontwikkeling van een leerling opgesteld worden. Ook hier geldt dat een leerling eerst wordt opgenomen in de aandachtsgroep van het groepsplan. Wanneer dit onvoldoende oplevert, wordt er een individueel handelingsplan opgesteld.

4.4 Aanmelden van leerlingen voor remedial teaching (RT)

Aan het begin van het schooljaar worden de laatste Cito-resultaten van het voorgaande schooljaar bekeken door de RT-er en de zorgcoördinator. Kinderen met een E-score (de laagste 10%) komen in principe in aanmerking voor R.T. Leeszwakke kinderen (kinderen die op de AVI en/of DMT toetsen D en/of E-niveau scores) worden begeleid door middel van het Ralfi-lezen (groep 6 t/m 8, Iglo) en het Estafette-lezen (groep 4 en 5).

Van de kinderen die nieuw zijn op school en waarvan geen gegevens bekend zijn, moet een beginsituatie in kaart worden gebracht. Deze kinderen kunnen worden doorgegeven aan de zorgcoördinator. Zij bespreekt de leerling met de RT-er en deze zal de leerling zo snel mogelijk zien. De resultaten worden besproken met de leerkracht en de zorgcoördinator (dit hoeft niet op hetzelfde moment). Het spreekt voor zich dat er verder geen gegevens over deze leerling door de leerkracht worden aangeleverd.

De leerlingen die opvallen omdat ze op één of meerdere leergebieden moeite hebben, worden in eerste instantie begeleid binnen de groep. De leerkracht bespreekt de leerling met de zorgcoördinator. De leerkracht stelt een individueel handelingsplan op en laat deze door de zorgcoördinator bekijken. Wanneer de doelen niet zijn bereikt, kan een kind worden aangemeld voor R.T. De aanmeldingsformulieren worden bij de zorgcoördinator ingeleverd. Zij bespreekt deze vervolgens met de R.T.-er. De R.T.-er neemt contact op met de leerkracht.

De R.T.-er maakt een handelingsplan voor een periode van een aantal weken. Zij bespreekt dit plan met de leerkracht. Zij stuurt het plan op naar de ouders via de mail. Ouders kunnen een afspraak maken met de RT-er voor nadere toelichting. Hierbij ligt het initiatief bij de ouders. De eindevaluatie wordt wel standaard besproken met ouders en leerkracht. De RT-er nodigt ouders uit. Samen met de zorgcoördinator wordt gekeken of de R.T.-periode kan worden afgerond of dat er een vervolg moet komen.

4.5 Aanmelden voor logopedie

Elke vrijdag is logopediste Mariëlle Da Costa Gomez aanwezig op Klein college. Zij is niet in dienst van de school maar er bestaat wel een nauwe samenwerking met haar. Wanneer leerkrachten of ouders aangeven zich zorgen te maken over de spraak en/of taalontwikkeling van het kind, kan het kind worden aangemeld bij de logopediste. De leerkracht vult het aanmeldformulier in en levert deze in in het postvakje van de logopediste hier op school. Om het kind aan te melden is altijd toestemming nodig van de ouders. Mariëlle zal vervolgens de leerling screenen. Dit is kosteloos. Wanneer de logopediste het wenselijk acht om structureel logopedie aan te bieden, worden de kosten hiervoor in rekening gebracht bij de ouders. Ouders kunnen zelf kijken of de verzekering de kosten vergoed. De zorgcoördinator heeft eens in de twee maanden overleg met de logopediste en bespreekt alle leerlingen. Leerkrachten mogen ook zelf de logopediste aanspreken wanneer zij advies willen. Het mailadres van de logopediste is logopediepraktijkfonolex@gmail.com.

4.6

Opvang anderstaligen

Klein College is een school voor Nederlandstalig onderwijs. Echter, in een multiculturele en multi-talige context als Curaçao, is het onvermijdelijk, dat de leerlingenpopulatie zeer gedifferentieerd is. Vandaar dat taalbeleid hoog op de onderwijsagenda staat. Ons beleid en onze werkwijze zijn vastgelegd in het Handboek Taalbeleid. Gestreefd wordt naar een uitgewerkte leerlijn voor kinderen die het Nederlands als moedertaal hebben, een leerlijn voor kinderen die Nederlands als 2^e taal hebben, en een leerlijn voor kinderen voor wie het Nederlands een vreemde taal is. Zover is het nog niet.

Wel biedt Klein College extra taalondersteuning voor kinderen die het Nederlands onvoldoende machtig zijn om op niveau het onderwijs te volgen. Als school bieden we tegen betaling extra taalondersteuning aan anderstaligen zowel in de reguliere groepen (regulier+) als op de IGLO-groepen (IGLO +).

Voor het kind wordt in alle gevallen een zorgplan opgesteld, waarin ondersteuning thuis wordt vastgelegd en ondertekend door ouders. Dit zorgplan wordt in een dergelijk geval afgestemd met de taalondersteuner en/of taalcoördinator.

Ouders hebben een verplichting om thuis aan de slag te gaan met het Nederlands. Ouders hoeven niet zelf Nederlands te spreken, maar er kunnen wel afspraken gemaakt worden over bijvoorbeeld het zorgen voor Nederlandstalige naschoolse opvang, het kijken naar Nederlandse TV en het stimuleren van contacten met Nederlandse vrienden. Ouders kunnen hierop worden aangesproken als de leerkracht het idee krijgt dat dit onvoldoende gebeurt.

Binnen Klein College is een taalcoördinator benoemd, die alle zaken rond taal coördineert en bewaakt. De taakomschrijving is opgenomen in de bijlagen.

4.7 Onderwijskundig rapport

Wanneer een leerling Klein College verlaat, vult de leerkracht het onderwijskundig rapport in. Er is een onderwijskundig rapport voor de onderbouw en voor de midden- en bovenbouw. Wanneer de leerkracht het onderwijskundig rapport heeft ingevuld, kijkt de zorgcoördinator het na. Pas als de zorgcoördinator het ingevulde document heeft goedgekeurd en samen met de onderwijskundig directeur heeft ondertekend, kan het meegegeven worden aan ouders.

4.8 Doublures

Op onze school wordt zittenblijven zo veel mogelijk vermeden. Zittenblijven gebeurt doorgaans alleen wanneer de leerresultaten en/of de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling over de hele linie opvallend achterblijven bij die van de meeste klasgenoten en de school hiervoor geen andere oplossing kan bieden. Wanneer er een leerachterstand ontstaat van meer dan drie maanden op meerdere vakgebieden kiezen wij ervoor om een leerling het leerjaar over te laten doen. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders.

Alhoewel wij als beleid hebben de leerlingen zoveel en zo goed mogelijk binnen ons reguliere basisonderwijs te begeleiden, is dit in een enkele geval niet mogelijk en vindt verwijzing naar het speciaal onderwijs of naar een van onze eigen IGLO groepen plaats.

Een groep overslaan gebeurt alleen wanneer de resultaten van het kind opvallend veel beter zijn dan die van de groep. Ook is hierbij van groot belang dat het kind sociaal-emotioneel deze stap aankan.

Soms zijn de achterstanden of leerproblemen zodanig dat het te veel aandacht en begeleiding vraagt van de eigen leerkracht. In zo'n geval gaat de leerling naar de Remedial Teacher. De remedial teacher biedt de leerling individueel of indien mogelijk in een klein groepje de extra zorg en aandacht die hij/zij nodig heeft.

Binnen onze school is in het schooljaar 2014-2015 vier dagen (maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag) per week een remedial teacher werkzaam.

4.9 Capaciteitenonderzoek

Wanneer er twijfel bestaat over voortgang naar de volgende groep omdat een leerling onvoldoende presteert, kan school adviseren om een capaciteitenonderzoek te doen. Zo kan worden gezien of de leerling over voldoende capaciteiten beschikt om bij doublure betere resultaten te laten zien of dat een leerling niet in staat zal zijn tot betere prestaties te komen. In de zorggesprekken kan worden besproken of een kind in aanmerking komt voor een capaciteitenonderzoek.

Het onderzoek wordt door de zorgcoördinator uitgevoerd en in bijzijn van de leerkracht teruggekoppeld aan de ouders. Ouders moeten bij de administratie van Klein College betalen voor het onderzoek.

4.10 Huisbezoeken

Met ingang van schooljaar 2013-2014 leggen alle leerkrachten jaarlijks een huisbezoek af bij alle leerlingen uit zijn of haar klas. Uiteraard is het vrijwillig; als ouders niet willen, hoeft het niet.

Aandachtspunten zijn:

- huisbezoeken zijn on-Antiliaans, ouders kunnen er defensief op reageren, denken dat de leerkracht thuis komt spioneren. Belangrijk in de aankondiging of communicatie hierover is het belang van het kind te benadrukken, dat kinderen het heel leuk vinden als de juf of meester op bezoek komt en de link leggen met schoolse zaken> betere afstemming op kind.
- Ook de veiligheid van de leerkrachten tijdens een huisbezoek is een aandachtspunt. Deze dient altijd goed een inschatting vooraf te maken over de eigen veiligheid en zo mogelijk met 2 personen gaan. Dat kan een collega zijn of bv. de zorgcoördinator.

5 Individueel Gerichte Leerweg Ondersteuning (IGLO)

Klein College heeft nu bijna 3 jaar lang naast haar reguliere afdeling een afdeling met 2 groepen “speciaal onderwijs”. Als wij onze IGLO-klas en de kinderen vergelijken met het speciaal onderwijs in Nederland dan kunnen we de conclusie trekken dat dit niet met elkaar te vergelijken is. Het S.O. in Nederland is veel “zwaarder” dan hier. Het heeft veelal een andere leerlingenpopulatie en het onderwijs dat aangeboden wordt, wijkt meer af van regulier onderwijs.

Onze leerlingen zouden in Nederland niet worden geplaatst in het Speciaal Onderwijs maar in het reguliere onderwijs. Daar zouden zij dan de extra zorg aangeboden krijgen, veelal met behulp van het “rugzakje” (een gesubsidieerd bedrag van de overheid).

Wat Klein College in de IGLO-klas biedt, is individueel gericht onderwijs. Tot de doelgroep behoren kinderen die tot betere leerprestaties komen doordat zij gespecialiseerde aandacht krijgen van de leerkracht. Een individueel leerplan en een meer gevarieerd en praktijkgerichte aanpak leidt tot een grotere motivatie om te willen leren. Deze kinderen hebben vaak een achterstand opgelopen in het reguliere onderwijs op een of meerdere vakgebieden. De problematiek ligt dus meer op het leergebied dan op het gebied van gedrag.

Ons onderwijs is niet vergelijkbaar met het speciaal onderwijs in Nederland en daarom hebben we een nieuwe naam bedacht: IGLO, wat staat voor: **I**ndividueel **G**erichte **L**eerweg **O**ndersteuning.

5.1 Stappenplan van reguliere groep naar IGLO

Wil een leerling geplaatst kunnen worden in de IGLO-groep van Klein college moet van de volgende punten sprake zijn:

- Een leerling valt uit op Cito-toetsen en methodegebonden toetsen
- Een leerling scoort op meer dan twee leergebieden een D of een E. Deze score verbetert niet ondanks intensieve begeleiding zoals geformuleerd in een individueel handelingsplan.
- Het niveau van de leerling op de verschillende vakgebieden verschilt meer dan een half jaar met elkaar.
- Intensief overleg met de zorgcoördinator, de leerkracht en de ouders. Deze gesprekken zijn schriftelijk vastgelegd.
- De leerling dient in het bezit te zijn van een psychologisch onderzoek (niet ouder dan twee jaar) waarin het IQ is bepaald of ouders geven aan dat de zorgcoördinator een intelligentieonderzoek mag afnemen. Het totale IQ moet hoger zijn dan 80. Wanneer er sprake is van een disharmonisch profiel (waarbij dus niet gekeken kan worden naar het totale IQ) en het verbale of het performale IQ onder de 80-norm zit, wordt de leerling besproken binnen het zorgteam.
- De leerling moet kunnen functioneren in een(kleinere) groep.
- Wanneer de leerling niet op Klein college zit, moet er door de huidige school een onderwijskundig rapport worden overlegd.

5.2 Stappenplan van IGLO naar IGLO

In het tweede rapportgesprek van het schooljaar wordt, zoals gebruikelijk, met de ouders besproken wat het beoogde plan is voor het volgende schooljaar. In dit gesprek wordt besproken of de leerling naar de reguliere groep gaat, of meer baat heeft bij nog een jaar IGLO.

Dit advies zal worden gegeven op basis van:

- didactische vooruitgang (te meten aan de Cito-scores en de methodegebonden toetsen)
- de werkhouding
- ervaring van de leerkracht met de leerling

Wanneer wordt besloten om de leerling in de IGLO te houden, wordt er gekeken naar de leeftijd. N.a.v. de leeftijd zal de leerling in de juiste IGLO-groep worden ingedeeld. De overgang van de ene IGLO-groep naar de andere is zeer klein, aangezien er eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd en er vaak groepsdoorbroken wordt gewerkt.

5.3 Stappenplan van IGLO naar regulier onderwijs

Het is mogelijk om vanuit de IGLO-groep terug te gaan naar de reguliere groepen van Klein College. De volgende bekwaamheden en resultaten worden dan van de leerling gevraagd:

- Cito-scores liggen op **elk** vakgebied op C-niveau of hoger
- De werkhouding van de leerling is op niveau (naar inschatting van de leerkracht)
- De leerling laat op sociaal-emotioneel gebied een positief beeld zien. Om dit te onderbouwen worden de gegevens van de Viseon-toets gebruikt.

Belangrijk gegeven: er wordt gestreefd om de leerling in te delen in de leeftijdsgroep. Echter is het ook mogelijk op een groep te doubleren, wanneer dit beter aansluit op het niveau van de leerling. De leerkracht zal hierin aangeven wat het beste past bij de leerling.

5.4 Niet-Nederlandstalige leerlingen binnen de IGLO

Een leerling die de Nederlandse taal niet beheerst, kan niet geplaatst worden in de IGLO-groep tenzij er een mogelijkheid is om deze leerling op taalgebied te ondersteunen.

5.5 Individuele handelingsplannen binnen IGLO

Voor alle leerlingen binnen de Iglo wordt een individueel handelingsplan gemaakt. De Iglo-groep heeft geen groepsplan. Deze worden drie keer per jaar gemaakt. Twee weken voordat de rapporten aan de leerlingen worden gegeven wordt het handelingsplan gemaakt en meegegeven aan de ouders. Tijdens het rapportgesprek wordt het rapport en het handelingsplan besproken. Ook wordt besproken hoe het nieuwe plan eruit komt te zien. Ouders kunnen aangeven of ze naar aanleiding van dit nieuwe plan opnieuw een gesprek willen.

Het individuele handelingsplan geeft van elk vakgebied de beginsituatie weer, stelt doelen voor de komende periode, legt uit hoe er aan die doelen wordt gewerkt en aan het einde van de periode worden het plan geëvalueerd en bepaald of de doelen zijn behaald.

Toetsafspraken binnen de IGLO

De kinderen uit de IGLO worden net als de leerlingen uit de reguliere groepen, twee keer per jaar getoetst. De eerste keer vindt plaats in januari, de tweede keer in eind mei/ begin juni.

De volgende vakken worden middels het Cito-volgsysteem getoetst:

- Technisch lezen (AVI/DMT)
- Begrijpend lezen
- Rekenen

- Woordenschat

Spelling wordt getoetst aan de hand van het Pi-dictee.

Hoewel het goed is om kinderen op hun eigen niveau aan te spreken, is het vooral heel belangrijk om doelen op te stellen. Per leerling wordt gekeken naar welke doelen in het komende half jaar behaald kunnen worden (1.0, 0.75 of de 0,5 lijn van de kerndoelen). In het handelingsplan worden deze genoemd en wordt beschreven hoe hiernaar toe kan worden gewerkt.

Dit schooljaar (2013-2014) wordt er nog gewerkt met de handelingsplannen zoals die nu gebruikt worden. Voor volgend schooljaar zou het goed zijn ons meer te verdiepen in het werken met ontwikkelingsperspectieven. Op die manier worden er doelen voor de langere termijn gesteld en wordt er om het half jaar geëvalueerd of die lange termijn doelen nog steeds haalbaar zijn.

De leerlingen die het jaar uitstromen naar het middelbaar onderwijs, maken alleen de eindtoets, ook als zij niet op het niveau van groep 8 zijn.

6. Richtlijnen en procedures in specifieke situaties

6.1 Verzuim

Leerlingen zijn op Curaçao vanaf het schooljaar waarin ze met 4 jaar instromen leerplichtig. Indien een leerling niet of later naar school komt, wegens ziekte of bezoek aan de dokter, tandarts, specialist, enzovoorts dienen de ouders dit voor 07.40 uur telefonisch aan de school door te geven.

Als een leerling tijdens schooltijd ziek wordt of een ongelukje heeft gehad, proberen we altijd eerst de ouders te bereiken of het opgegeven noodnummer. Wanneer dit niet blijkt te lukken gaan we zelf met het kind naar een dokter of naar de EHBO van het ziekenhuis. Het is belangrijk dat de school op de hoogte is van medische feiten zoals verzekeringsmaatschappij, allergieën, medicijngebruik en dergelijke. Dit is opgenomen in Parnassys.

In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk om verlof aan te vragen. U dient dit schriftelijk en ruim van te voren te doen via de managementassistent. Verlof kan worden toegestaan:

- Wanneer een gezin door werk van (een van) de ouders alleen op vakantie kan buiten de vastgestelde schoolvakanties;
- Bij een huwelijk, jubileum of begrafenis van naaste familieleden;
- In geval van medische of sociale indicatie.

6.2 Veelvuldig te laat komen

Wat te doen bij veelvuldig te laat komen?

1. De leerkracht houdt dagelijks bij welke kinderen te laat op school zijn en welke kinderen ziek zijn. Dit wordt opgeslagen in het leerlingvolgsysteem. Wanneer een kind regelmatig te laat op school komt, spreekt de leerkracht ouders hierop aan.
2. Op het rapport wordt genoteerd hoe vaak het kind te laat op school is gekomen. Wanneer dit binnen een maand vijf keer of vaker is voorgekomen, krijgt de ouder een brief mee vanuit de directie. Hierin staat dat als het kind in de volgende maand nogmaals te laat komt, er een persoonlijk gesprek zal plaatsvinden en vervolgens contact wordt opgenomen met de leerplichtambtenaar.
3. Wanneer de leerling opnieuw te laat komt, meldt de leerkracht dit aan de directie. Deze zal contact opnemen met de ouders om te zeggen dat de leerplichtambtenaar wordt geïnformeerd.
4. De directie geeft het verzuim door aan de leerplichtambtenaar.

Contactgegevens leerplichtambtenaar

Mw. Dambruck, Dhr. Pitorina 4652212
Mail: acheline.dambruck-kleinmoedig@gobiernu.cw

6.3 Schorsen van leerlingen

Wanneer een leerling zich ernstig misdraagt, krijgt hij/zij hiervoor een rode kaart. Ernstig misdragen houdt in het verbaal of agressief reageren op leerlingen en/of leerkrachten (schelden, schoppen, slaan, bedreigen). Ook krijgt een leerling een rode kaart voor het opzettelijk kapot maken van materialen.

De leerkracht moet zelf gezien hebben dat de leerling dit ongewenste gedrag heeft laten zien. De leerkracht stuurt de leerling naar de directrice en die geeft de leerling een rode kaart.

Wanneer het incident voor 10.30 heeft plaats gevonden, blijft de leerling het eerste deel van de ochtend bij de directrice op kantoor.

Wanneer het incident na 10.30 heeft plaats gevonden, blijft de leerling de rest van de schooldag bij de directrice. De rode kaart wordt bewaard in het dossier/parnassys van de leerling.

De leerkracht belt of mailt bij de eerste en tweede rode kaart zelf de ouders/ verzorgers om het incident te melden. Bij de derde rode kaart worden de ouders/ verzorgers door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Mocht het zo zijn dat een leerling opnieuw de fout in gaat, belt de directie ouders en wordt de leerling opnieuw geschorst. Bij de vijfde rode kaart binnen een schooljaar wordt de leerling definitief van school verwijderd. De directie zal ouders/verzorgers bellen voor een gesprek waarbij de leerkracht ook aanwezig zal zijn.

Rode kaarten worden alleen uitgedeeld aan kinderen boven de 6 jaar.

6.4 Voogdijzaken

Wat zijn de rechten en plichten van een school wanneer er zaken spelen over:

Voogdij

Wanneer één van de ouders eenhoofdig gezag heeft over de kinderen is het van groot belang dat de school een document heeft waarin dit zwart op wit staat. Dit document moet in het dossier zitten van de desbetreffende leerling.

In de overdracht van leerkracht tot leerkracht moet zeer nadrukkelijk vermeld worden dat er zorgvuldig gehandeld moet worden in het contact met ouders.

De ouder die het gezag heeft, is het aanspreekpunt. De school kan de andere ouder informatie verschaffen over de leerling mits hier door de gezaghebbende ouder toestemming voor is gegeven. Wanneer deze toestemming ontbreekt, mag er ook geen contact zijn met school. Ook hier is het van groot belang dat deze toestemming zwart op wit staat.

Degene die het gezag heeft, kan beslissingen met betrekking tot het kind nemen. De andere ouder dus niet.

Omgangsregeling met kinderen

Wanneer de school van het gerecht of van de voogdijraad schriftelijk te horen krijgt wie de voogdij over een kind c.q. omgangsregeling is, dan moet de school zich hieraan houden.

Voogdijraad

Wanneer de voogdijraad de school voor een gesprek benaderd, moet de school dit gesprek aangaan. Indien het gerecht een verklaring wil van school moet de school dit afgeven.

Telefoonnr. voogdijraad: 4616166

Contactpersoon: mevrouw Raap-Maduro toestelnr: 215

6.5 Richtlijnen voor crisissituaties en rouw

Scholen kunnen geconfronteerd met calamiteiten of schokkende gebeurtenissen, waarbij leerling(en) en/of leerkracht(en) betrokken zijn.

Hierbij kun je denken aan:

- Plotseling overlijden van een leerkracht of leerling.
- Ernstig (verkeers)ongeval bij school
- Grote brand in de omgeving
- Geweld of bedreiging tegen leerling(en) of leerkracht(en)
- Ernstig openlijk racisme jegens leerling of leerkracht
- Suïcidepoging van een leerling, leerkracht of nabij familielid

Daarnaast komen via de kinderen ook steeds vaker gezinsproblemen de school binnen, die emotionele gevolgen voor het kind hebben en het leerproces beïnvloeden. Denk aan echtscheidingen, incest of seksueel misbruik of overlijden van vader of moeder. Binnen Klein College zijn diverse protocollen voor dergelijke situaties aanwezig.

6.6 Vertrek naar een andere school

In de laatste week voor het vertrek is er een eindgesprek tussen de ouders en de groepsleerkracht. De ouder ontvangt dan de leerling-map die meegenomen kan worden naar de nieuwe school. De map omvat:

- Het schoolrapport
- De gegevens uit het leerlingvolgsysteem
- Eventueel handelingsplan

Het onderwijskundig rapport wordt veelal digitaal togezonden. Daarnaast krijgt de ouder de schriften en ander werk van het kind mee.

Bijlage 1

Taakomschrijving zorgcoördinator

De zorgcoördinator werkt onder verantwoordelijkheid van de directie

De zorgcoördinator behoort tot het MT of heeft bevoegdheden op het terrein van de leerlingenzorg en het dagelijks proces op Klein College.

De zorgcoördinator onderhoudt contacten met directie, RT-er, leraren en logopedie, over onderzoek en beleid. De zorgcoördinator verwijst door voor diagnostisch onderzoek en geeft ondersteuning aan ouders en leerkrachten.

De zorgcoördinator coördineert de activiteiten voortvloeiend uit het zorgplan die betrekking hebben op de volgende werkvelden:

- a. Overleg over het te hanteren LVS
- b. Leerlingbespreking en zorgteam
- c. Contacten met externe hulpverlening
- d. Remediale hulp en trainingen
- e. Collegiale consultatie en intervisie
- f. Ambulante begeleiding

De zorgcoördinator verleent ondersteuning aan leerkrachten en ouders door:

- te zorgen voor een goede informatievoorziening naar leerkrachten
- het beantwoorden van specifieke vragen met betrekking tot onderwijsleerprocessen bij individuele leerlingen
- hulpvragen van ouders te beantwoorden

De zorgcoördinator levert een bijdrage aan de ontwikkeling van zorg en onderwijs door:

- te adviseren over lesprogramma's en pedagogische en didactische methoden
- te adviseren over scholing van leerkrachten
- deel te nemen aan teamvergaderingen
- deel te nemen aan werkgroepen en commissies

De zorgcoördinator:

- is mede verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding op het terrein van zorg binnen de school
- heeft oog voor het draagvlak voor het zorgbeleid binnen het team
- doet aanbevelingen voor het scholingsplan voortvloeiend uit het zorgplan
- stelt jaarlijks het zorgplan op van de school. De directie stelt het daarop vast

De zorgcoördinator voert daarnaast werkzaamheden uit in het kader van begeleiding van nieuwe collega's en/of stagiaires.

Bijlage 2

FUNCTIE OMSCHRIJVING BOUWCOORDINATOR

Doel van de functie

De bouwcoördinator is de eerst aanspreekbare persoon, voor de medewerkers die in de betreffende bouw werkzaam zijn, in zaken die op de bouw betrekking hebben. Hij/zij zorgt samen met de directie voor de organisatorische aansturing van aspecten, welke het functioneren van de bouw aangaan en verbeteren.

Tevens draagt de bouwcoördinator mede zorg voor de pedagogische en onderwijsinhoudelijke voortgang ten aanzien van de onderlinge afstemming binnen de groepen van de bouw.

De bouwcoördinator voert enkele administratieve IB-taken uit, die betrekking hebben op beheren van het leerlingvolgsysteem en de organisatie van het groepsgewijs schoolonderzoek.

Plaats van de functie in de organisatie

De bouwcoördinator met IB-taken valt onder het gezag van en wordt aangestuurd door de Algemeen Directeur. De bouwcoördinator met IB-taken legt derhalve ook verantwoording af aan de Algemeen Directeur.

De bouwcoördinator met IB-taken werkt samen met de remedial teacher en de zorgcoördinator, en neemt deel aan het zorgoverleg.

Taken & Verantwoordelijkheden

De taken en verantwoordelijkheden kunnen als volgt worden samengevat:

Bouwcoördinator:

- is voorzitter van het bouwoverleg
- stelt de agenda van het overleg op
- draagt zorg voor het opmaken van duidelijke notulen
- draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering van de in het bouwoverleg genomen besluiten
- bewaakt de uitvoering van de in het bouwoverleg gemaakte afspraken
- legt besluiten vanuit de bouw, voor aan het managementteam
- is 1^e aanspreekpunt voor iedereen uit de betreffende bouw-overleggen
- denkt mee over beleid
- waarborgt school-brede afspraken en zorgt binnen de bouw dat het wordt nageleefd
- begeleidt (nieuwe) collega's indien nodig op het gebied van praktische zaken
- lost eventuele problemen in de betreffende bouw op
- bewaakt de sfeer binnen de bouw
- stelt roosters op met betrekking tot de betreffende bouw
- heeft de bevoegdheid om leerkrachten aan te spreken, binnen de gestelde kaders, op afspraken en zaken, die voortvloeien uit besluiten van het bouwoverleg en de teamvergadering, dan wel zaken m.b.t. het schoolbelang
- is zich bewust van de missie en visie van Klein College
- is zich bewust van het schoolplan

- is up-to-date op het gebied van onderwijs vernieuwende ontwikkeling(en) en maakt deze indien bespreekbaar in bij de bouw/coördinatoren overleg

IB-taken

- Bijhouden en verder ontwikkelen van het leerlingvolgsysteem
- Laten afnemen van de toetsen uit het leerlingvolgsysteem
- Laten verwerken van de toetsuitslagen
- Analyseren van de toetsgegevens samen met de bouw. Speelt intensivering begeleiding nodig de uitkomsten door naar de Zorg-coördinator
- Bewaken van de dossiervorming en dossierbeheer uitvoeren
- Instrueren van collega's over het leerlingvolgsysteem

Competenties

- Heeft gevoel voor verhoudingen in de omgang met collega's met als doel een goede basis te leggen voor een open verstandhouding en een positieve communicatie
- stelt zich collegiaal en hulpvaardig op
- Heeft een up-to-date pedagogisch en didactische kennis en houdt deze op peil door het lezen van vakliteratuur en het volgen van actuele ontwikkelingen
- Heeft kennis van de gebruikte leerlingvolgsystemen op school en is in staat leerkrachten te motiveren deze systemen naar behoren te gebruiken en in te vullen
- Is in staat een heldere administratie van de eigen werkzaamheden bij te houden
- Kan reflecteren op eigen functioneren en dat van anderen
- Beschikt over leidinggevende capaciteiten

Extra note:

In het schooljaar 2014-2015 is deze functie geformuleerd. De functie is in mei 2015 met de huidige bouwcoördinatoren geëvalueerd. Besloten is om samen met de nieuwe Zorg coördinator deze aangepaste functie omschrijving medio december 2015 nog ee

Bijlage 3

Taakomschrijving bouwcoördinator

- is voorzitter van het bouwoverleg
- stelt de agenda van het overleg op
- draagt zorg voor het opmaken van duidelijke notulen
- draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering van de in het bouwoverleg genomen besluiten
- bewaakt de uitvoering van de in het bouwoverleg gemaakte afspraken
- legt besluiten vanuit de bouw, voor aan het managementteam
- stelt zich collegiaal op
- stelt zich hulpvaardig op
- is aanspreekpunt voor iedereen uit de betreffende bouw.
- Begeleidt (nieuwe) collega's met name op het gebied van praktische zaken.
- lost eventuele problemen in de betreffende bouw op
- bewaakt de sfeer
- stelt roosters op met betrekking tot de betreffende bouw
- heeft de bevoegdheid om leerkrachten aan te spreken, binnen de gestelde kaders, op afspraken en zaken, die voortvloeien uit besluiten van het bouwoverleg en de teamvergadering, dan wel zaken m.b.t. het schoolbelang
- is zich bewust van de missie en visie van Klein College
- is zich bewust van de beleidsplannen binnen de school

Bijlage 4

Taakomschrijving taalcoördinator

Taken en verantwoordelijkheden

1. *Bijdrage leveren aan beleidsontwikkeling taalbeleid*

- analyseert de taalactiviteiten, toetsresultaten van taal en leerlingbesprekingen en werkt op basis daarvan didactische leerlijnen voor taal uit;
- adviseert de directie en Stuurgroep bij het taalbeleid van de school;
- stelt het taalbeleidsplan op;
- stelt jaarlijks het actieplan taal op, dat (deels) overlapt met of deel uitmaakt van het zorgplan;
- adviseert t.a.v. de aanname van leerlingen met taalproblemen;
- levert een bijdrage aan de evaluatie van het taalbeleid en aan de rapportage hiervan aan de Stuurgroep/ inspectie.

2. *Coördinatie en uitvoering taalbeleid in de school*

- is voorzitter bij besprekingen over taal en bereidt de bijeenkomsten voor;
- coördineert de begeleiding die door externen wordt verzorgd voor taal;
- stemt af met zorgcoördinator en remedial teacher over leerlingen met problemen op taalgebied.

3. *Begeleiding leraren*

- draagt kennis over taal over aan collega's binnen de school;
- ondersteunt collega's en remedial teacher bij het zoeken van lesmateriaal taal voor remedial teaching;
- adviseert collega's over leerlingen, didactische vragen, e.d. en organiseert collegiale consultatie taal;
- begeleidt en coacht collega's bij het interpreteren van gegevens over de taalontwikkeling van leerlingen;
- bij taal, het opstellen en uitvoeren van handelingsplannen en het bewaken van het vervolg daarop;
- begeleidt en coacht collega's in het afnemen van toetsen voor taal;
- observeert klassensituaties teneinde advies te geven aan de collega's voor aanpak van een leerling bij taal.

Bijlage 5

Toetskalender LOVS

	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	feb.	maart	april	mei	juni
Rekenen voor kleuters					M1-M2					E1-E2
Taal voor kleuters					M1-M2					E1-E2
Woordenschat					M3-M7					E3-E7
Rekenen-Wiskunde				M3-M7						E3-E7
DMT en AVI					M3-M8					E3-E7
Technisch lezen					M3-M4					E3-E4
Begrijpend lezen					M4-M7					E4
Spelling					M3-M7					E3-E7
Spelling werkwoorden										E7
Entreetoets										E7
Eindtoets Basisonderwijs						M8				
WISEON					M1-M8					Op aanvraag bij bijzonderheden
Kleuter-observatielijst	Op aanvraag bij bijzonderheden									
Taaltoets alle kinderen Groep 1 t/m 4	Op aanvraag bij bijzonderheden									
Leestechniek & Leestempo Groep 3 en 4	Op aanvraag bij bijzonderheden									

Aanmeldingsformulier leerlingen logopedie Klein College

Datum: _____

Naam: _____
Groep: _____
Leeftijd: _____
Geboortedatum: _____
Leerkracht: _____

Probleemomschrijving:

Wat is de concrete hulpvraag:

Zijn de ouders hiervan op de hoogte?

Hebben de ouders toestemming gegeven om hun kind logopedisch te screenen?

Datum screening : _____

Datum gesprek ouders: _____

- Logopedie niet noodzakelijk
- logopedie wel noodzakelijk
- Voorlopig geen logopedie, over.....weer herscreenen.

Marielle Da Costa Gomez
Logopedist

Bijlage 6

Aanmeldingsformulier logopedie

Bijlage 7

Aanmeldingsformulier leerlingen RT

Ik meld de volgende leerling aan voor R.T.

Ik meld de volgende leerling aan om de beginsituatie op didactisch gebied in kaart te brengen

Datum: _____

Naam: _____

Groep: _____

Leeftijd: _____

Geboortedatum: _____

Groepsleerkracht: _____

Doublure in groep: _____

Probleemomschrijving

Wat is de concrete hulpvraag?

Aan te leveren informatie:

- Handelingsplan (zo is duidelijk wat er al met de leerling is gedaan)
- Evaluatie van het handelingsplan
- Uitdraai Cito-gegevens op alle vakgebieden*
- Uitdraai Avi-gegevens
(een kopie van) een werkje meeleveren ter illustratie

Datum gezien: _____

- Toegewezen RT (spoedig worden er afspraken gemaakt)
- Toegewezen AB
- (Voorlopig) niet toegewezen RT/AB, wel H.P voor in de klas.

Werkwijze uitdraai CITO:

- LOVS (wachtwoord:systeem).
- Groep en leerling selecteren.
- In de linker bovenhoek selecteer je bij rapport: leerling rapport.
- Bij weergave: 6 minigrafiek+tabel.
- Het AVI niveau wordt in dit overzicht niet meegenomen, maak van het AVI niveau een aparte uitdraai.

Bijlage 8

Individueel handelingsplan

Voor- en achternaam v.d. leerling: _____

Geboortedatum: _____ Vakgebied: _____

Leeftijd: _____ Periode HP: ____ t/m ____

Groep en naam v.d. leerkracht: _____

Doublure in groep: _____

Beginsituatie (Vermeld hier het niveau (LOVS) en de specifieke leerstofproblemen en/of het probleemgedrag van de leerling en evt. gediagnosticeerde leer- en/of gedragsproblemen en evt. soc. emot. ontw.)

Doelstelling(en) / doelgedrag (SMARTI geformuleerd = specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden en inspirerend)

Uitvoering HP (Vermeld hier welke leerstof er wordt er aangeboden, door wie, op welke manier en met welk materiaal)

Organisatie (Vermeld hier op welke dagen, tijden er met de leerling gewerkt wordt. Of er binnen en/ of buiten de groep wordt gewerkt. Geef ook aan of er sprake is van een 1 op 1 situatie of dat er in een klein groepje wordt gewerkt).

Afspraken met ouders

Evaluatie zal plaatsvinden op en d.m.v. (Vermeld hier de datum waarop dit plan geëvalueerd wordt, door wie en welke toetsen/observaties er worden gebruikt).

n.b. In tweevoud ondertekend door lkr. of rt-er aan ouders meegeven.

1 exemplaar door ouders ondertekend retour aan IB-er/zorgcoördinator voor in het lln. dossier.

Handtekening van de ouder(s)/ verzorger(s):

Handtekening leerkracht(en)/ remedial teacher:

Bijlage 9

Leerlingoverdracht instroom - groep 1 - groep 2 - groep 3

Achternaam: _____

Voornaam: _____

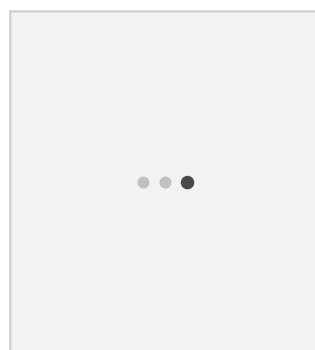
Roepnaam: _____

Geboortedatum: _____

Groep _____ naar groep _____

Oude leerkracht: _____

Nieuwe leerkracht: _____

Algemeen

- Veel schoolverzuim:

- Medische gegevens:

- Contact ouders:

- Leerling gewicht (0 t/m 3)

0= geen bijzonderheden 1= anderstalig 2= gedragsproblemen 3= fysieke/ psychische problematiek

- Werkhouding (vermeld alleen bijzonderheden):

- Extra begeleiding zo ja, op welk onderdeel:

- Opvallende leer- en/of gedragsontwikkeling:

- Komt er dyslexie voor in de familie en zo ja bij wie:

Gediagnosticeerde leer- en/of gedragsstoornis:

- Zijn er in het afgelopen jaar bijzondere gebeurtenissen geweest met betrekking tot het kind (geboorte, sterfte, scheiding, ziekenhuisopname, onderzoek, ongeluk(ken), mishandeling etc.):

Sociaal: (vermeld alleen opvallende zaken)

- Omgang met andere kinderen (veel alleen, vast vriendje, weerbaarheid):

- Omgang met de leerkracht (open, gesloten):

Taal

Beginnende geletterdheid

- Hoeveel letters kent het kind (invullen vanaf groep 2 en indien er sprake van is vanaf groep 1)

- Toets auditief waarnemen (kruis aan wat het kind beheerst)

- Geluiden herkennen
- Nazeggen van losse woorden
- Auditieve discriminatie
- Rijmen
- Auditief synthetiseren
- Auditief analyseren
- Klankpositie bepalen

- Vermeld hier de beide citoscores van de cito taal bij kleuters:

M1_____ E1_____ M2_____ E2_____

Valt opvallend uit op de volgende onderdelen:

Groep 1: passieve woordenschat – kritisch luisteren

Groep 2: passieve woordenschat – kritisch luisteren – klank en rijm – eerste/ laatste woord – auditieve synthese – schriftoriëntatie (omcirkel wat van toepassing is)

Taalontwikkeling (vermeld alleen opvallende zaken)

- Woordenschat:

- Zinsbouw:

- Uitspraak :

- Heeft het kind logopedie (gehad), zo ja waarvoor en hoelang:

Rekenen

- Bijvoegen checklist rekenen
- Indien van toepassing vermeld opvallende zaken:

- Vermeld hier de beide scores van de CITO rekenen voor kleuters:

M1____ E1____ M2____ E2____

Valt opvallend uit op de volgende onderdelen:

Groep 1/ 2: getalbegrip – meten - meetkunde

(omcirkel wat van toepassing is)

Bijlagen in de leerlingmap:

☐	kinderdagboek	☐	groepsplan
☐	L O V S overzicht (CITO)	☐	handelingsplan(nen)
☐	schaduwrapport	☐	overig: _____

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben ingelicht, als er nog vragen zijn kunt u contact met mij opnemen: _____ (e-mailadres huidige leerkracht)

Handtekening leerkracht

Handtekening directie

Naam: _____

Naam: _____

Bijlage 10

Leerlingoverdrachtsformulier vanaf groep 3

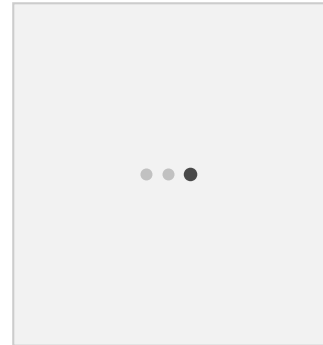
Achternaam:
Voornaam:
Roepnaam:
Geboortedatum:

Schoolverzuim ja/nee:
Zo ja, hoeveel:

Medische gegevens:

Leerling gewicht :

Extra begeleiding:

Lezen:

Taal/Spelling:

Schrijven:

Rekenen:

Sociaal Emotioneel:

Ouders (denk aan gemaakte afspraken, de omgang met ouders en onderling)

Bijlagen in de leerlingmap:

☐ kinderdagboek	☐ groepsplan
☐ L O V S overzicht (CITO)	☐ individuele handelingsplan(nen)
☐ schaduwrapport	☐ overig: _____

Ik hoop je hiermee voldoende ingelicht te hebben, als er nog vragen zijn kun je contact met mij opnemen:
(e-mailadres huidige leerkracht) _____

Het is niet de bedoeling teksten uit een evaluatie, een groepsplan, en of het rapport te herhalen. Probeer echt in te gaan op de gegevens 'off the record' en die je niet terug kunt vinden in lijsten en/of reportages!!

Bijlage 11

Onderwijskundig rapport onderbouw

Onderwijskundig Rapport Onderbouw ingevuld op d.d.:

Leerlinggegevens

Achternaam :
Voornaam :
Roepnaam :
Geboortedatum :
Geslacht :

Gegevens van de school

Naam van de school : Klein College
Adres : Saliña Aboustraat 13 Willemstad Curaçao
Telefoon : 005999-4654242/ 005999-4654343
E-mailadres : info@kleincollege.com
Website : www.kleincollege.com
Directeur : Esmee Jakobs
Groepsleerkracht :

De leerling volgt onderwijs op Klein College vanaf groep:
Huidige groep:

Schoolloopbaan

(noteer hier alle groepen (inclusief peutergroep), die het kind in zijn/haar schoolloopbaan heeft doorlopen. Vermeld bij doublure die groep 2x en wanneer en groep is overgeslagen, vermeld dit duidelijk):

Aanvullend gesprek

De leerkracht acht het noodzakelijk dat er een aanvullend telefonisch/skype gesprek plaats vindt met de nieuwe leerkracht van de ontvangende school.

- Ja
- Nee

Bijzonderheden schoolloopbaan

Bijzonderheden in de schoolloopbaan van de leerling:

- Geen
- Ja, bijzonderheden:

Schoolverzuim

Bij de leerling is veel sprake geweest van schoolverzuim

- Nee
- Ja, reden:

Bijzondere medische gegevens

Opmerkingen over het gehoor, gezichtsvermogen, spraakvermogen, motoriek, medicijngebruik met eventuele bijwerkingen.

- geen
- ja, bijzonderheden:

Basiskenmerken van de leerling

	Ja	Nee
Vrij van emotionele belemmeringen	☐	☐
Nieuwsgierig en ondernemend	☐	☐
Zelfvertrouwen	☐	☐

Opmerkingen

Betrokkenheid

Bij welke activiteiten ligt de interesse van de leerling en bij welke activiteiten is de leerling minder betrokken?

Opvallende kenmerken

Zijn er kenmerken aanwezig die de ontwikkeling van het kind bemoeilijken of in de weg staan?

- geen
- ja
 - Impulsiviteit
 - Passiviteit
 - Slechte selectieve aandacht
 - Gebrekkige analyse en structurering
 - Geringe wendbaarheid
 - Grote vermoeidheid

Opmerkingen

Ontwikkelingsgebieden

- 1 Bovengemiddeld: *In relatie tot zijn of haar leeftijd bevindt de leerling zich minimaal een ontwikkelingsstap (half jaar) verder.*
- 2 Gemiddeld: *In relatie tot zijn of haar leeftijd bevindt de leerling zich binnen de gemiddelde marge van de ontwikkelingsstap.*
- 3 Onder gemiddeld: *In relatie tot zijn of haar leeftijd bevindt de leerling zich minimaal een ontwikkelingsstap (half jaar) lager.*

Sociaal emotionele ontwikkeling

Zelfbeeld	1	2	3
Relatie met volwassenen	1	2	3
Relatie met andere kinderen	1	2	3

Opmerkingen

Expressie

Spelontwikkeling	1	2	3
Tekenontwikkeling	1	2	3

Opmerkingen

Nederlandse taal

Mondelinge taalontwikkeling	1	2	3
Auditieve waarneming	1	2	3
Beginnende geletterdheid	1	2	3

Opmerkingen

Rekenen

Beginnende gecijferdheid	1	2	3
Logisch denken	1	2	3
Tijdsoriëntatie	1	2	3
Ruimtelijke oriëntatie	1	2	3

Opmerkingen

--

Motoriek

Grote motoriek	1	2	3
Kleine motoriek	1	2	3

Opmerkingen

--

Werkhouding

Taakgerichtheid en zelfstandigheid	1	2	3
------------------------------------	---	---	---

Opmerkingen

--

Aanvullende informatie

Bijlagen:

☐ L V S overzicht	☐ aanvullende informatie m.b.t.:
☐ kopie rapport	☐ overig:
☐ handelingsplan(nen)	

- *De ontwikkeling van de leerling is gevolgd m.b.v. Kijk! Indien de ontvangende school met dit systeem werkt, kunnen de observatiegegevens worden overgedragen (mits ouders hier toestemming voor verlenen).*
- *In de onderbouw wordt gewerkt met het VVE programma Kototaal, aangevuld met activiteiten uit Kijk, Kies, Doe n.a.v. observatiegegevens.*

Ik hoop u hiermee voldoende ingelicht te hebben, als er nog vragen zijn, kunt u contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Groepsleerkracht :
naam:

Zorgcoördinator:
Jana Van Mulken

Directie:
Esmee Jakobs

(handtekening)

(handtekening)

(handtekening)

Bijlage 12

Onderwijskundig rapport midden- en bovenbouw

Onderwijskundig Rapport

ingevuld op d.d.:

Leerlinggegevens

Achternaam :
Voornaam :
Roepnaam :
Geboortedatum :
Geslacht :

Gegevens van de school

Naam van de school : Klein college
Adres : Saliña Aboustraat 13 Willemstad Curaçao
Telefoon : 005999-4654242/ 005999-4654343
E-mailadres : info@kleincollege.com
Website : www.kleincollege.com
Directeur : Esmee Jakobs
Groepsleerkracht :

De leerling volgt onderwijs op Klein College vanaf groep:

Huidige groep:

Schoolloopbaan

(noteer hier alle groepen, die het kind in zijn/haar schoolloopbaan heeft doorlopen. Vermeld bij doublure die groep 2x en wanneer en groep is overgeslagen, vermeld dit duidelijk):

Aanvullend gesprek

De leerkracht acht het noodzakelijk dat er een aanvullend telefonisch/skype gesprek plaats vindt met de nieuwe leerkracht van de ontvangende school.

- Ja
- Nee

Bijzonderheden schoolloopbaan

Bijzonderheden in de schoolloopbaan van de leerling:

- Geen
- Ja, bijzonderheden:

Schoolverzuim:

Bij de leerling is veel sprake geweest van schoolverzuim

- Nee
- Ja, reden:

Bijzondere medische- en gedragsgegevens

A. Opmerkingen over het gehoor, gezichtsvermogen, spraakvermogen, motoriek, medicijngebruik met eventuele bijwerkingen.

- geen
- ja, bijzonderheden:

B. Opmerkingen over de verhouding tot de leerkracht, medeleerlingen, stemmingen van de leerling.

- geen
- ja, bijzonderheden:

C. Opmerkingen over leerproblemen (b.v. algemeen concentratieprobleem, motivatie, taakvervulling, huiswerk).

- geen
- ja, bijzonderheden:

D. Gediagnosticeerde leer- en/of gedragsstoornis(sen):

- geen
- ja, welke:

(voeg, *indien aanwezig*, kopieën van onderzoeksrapport(en) en/of een kopie van de dyslexie verklaring bij)

Methode overzicht

	Z	M	V	RV	G
Nederlandse taal					
Technisch lezen	☐	☐	☐	☐	☐
Begrijpend lezen		☐	☐	☐	☐
Taal	☐	☐	☐	☐	☐
Spelling	☐	☐	☐	☐	☐
Schrijven	☐	☐	☐	☐	☐
Rekenen/wiskunde	☐	☐	☐	☐	☐
Overige vakken					
W.O.	☐	☐	☐	☐	☐
Bewegingsonderwijs	☐	☐	☐	☐	☐
Handvaardigheid		☐	☐	☐	☐
Engels	☐	☐	☐	☐	☐

Nederlandse taal

- Spreken
(uitspraak, zinsbouw, durf om te spreken, actieve woordenschat)
- Begrijpend luisteren
(passieve woordenschat)

Lezen

- Technisch lezen:
(nauwkeurigheid, intonatie, tempo)
- Avi-niveau
 - Instructieniveau
 - Beheersingsniveau
- Leesbegrip
- Belangstelling voor het lezen

Extra opmerkingen bij lezen en taal:

N.B. als je geen extra opmerkingen hebt, delete dan dit hele blok

Spelling

(toepassen spellingsregels, dictee, vrije schrijfopdrachten)

Extra opmerkingen bij spelling:

Rekenen

(denk aan belangstelling, deelname maar ook aan getallen en getalrelaties, hoofdrekenen, meten, meetkunde, tijd en geld en verhoudingen)

Extra opmerkingen bij rekenen:

N.B. als je geen extra opmerkingen hebt, delete dan dit hele blok

Wereld oriëntatie

(denk aan belangstelling, deelname, algemene kennis)

Schrijven

Kunstzinnige vorming

(denk aan belangstelling, deelname aan tekenen, handvaardigheid, tekenen en muziek)

Lichamelijke oefening

(denk aan inzet, sportiviteit, spelvaardigheden)

Sociaal emotionele ontwikkeling

(denk aan contact andere kinderen, zijn er wel/geen conflicten, spelen/samenwerken, houden aan regels, rustig, zelfvertrouwen/onzeker, omgaan met kritiek, kan zich inleven in de ander)

Werkhouding

(denk aan aandachtsspanne, afleidbaarheid, zelfstandigheid, nauwkeurigheid, tempo, samenwerken en positieve taakbeleving)

Aanvullende informatie:

Bijlagen:

☐ L V S overzicht	☐ aanvullende informatie m.b.t.:
☐ kopie rapport	☐ overig:
☐ handelingsplan(nen)	

Ik hoop u hiermee voldoende ingelicht te hebben, als er nog vragen zijn, kunt u contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Groepsleerkracht :
naam:

Zorgcoördinator:
Jana Van Mulken

Directie:
Esmee Jakobs

(handtekening)

(handtekening)

(handtekening)

Lijst van de belangrijkste methoden voor leer- en vormingsgebieden

Gebied:	Methode:	Gevorderd tot deel/taak/pagina:
1. Zint. en lich. oefening - lichamelijke oefening:	(leerkracht of gymstagiaire)	
2. Nederlandse taal <ul style="list-style-type: none"> • technisch lezen • begrijpend lezen: • taal • spelling 	Estafette (nieuwe versie) Nieuwsbegrip Taaljournaal Taaljournaal	
3. Engelse taal:	(Real English)	
4. Rekenen en Wiskunde	Pluspunt	
5. Kennisgebieden Wereld orientate	Topondernemers/ Naut, Meander en Brandaan	
6. Kunstzinnige vorming	Eigen leerkracht	

Bijlage 13

Pestprotocol

Inleiding

Ieder kind is uniek!

Dit houdt in dat ieder kind verschillende eigenschappen en kenmerken heeft en beschikt over verschillende talenten.

Doel pestprotocol basisschool Klein College

Pesten komt helaas op iedere school voor, dus ook op Klein College. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en serieus aan willen pakken.

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen, zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Leerkrachten en ouders onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Inhoudsopgave

- 1 Plagen of pesten?
- 2 Preventief pestbeleid
- 3 5 - sporen aanpak
- 4 Stappenplan

1. Plagen of pesten?

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen." Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- *Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.*
- *Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.*
- *Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.*
- *Briefjes doorgeven.*
- *Via social media, zoals facebook, chatboxen, MSN.*
- *Beledigen.*
- *Opmerkingen maken over kleding.*
- *Isoleren.*
- *Buiten school opwachten, slaan of schoppen.*
- *Naar het huis van het slachtoffer gaan.*

- *Bezittingen afpakken.*
- *Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.*
- *SMS*

2. Preventief pestbeleid

Klein College vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.

Daarom hanteren we binnen onze school de volgende afspraken:

Afspraken

Ik behandel anderen, zoals ik zelf behandeld wil worden.

Ik doe vriendelijk en help waar ik kan.

Ik ben voorzichtig met spullen van mijzelf en die van iemand anders.

Wij spelen zoveel mogelijk met elkaar.

De afspraken worden “vertaald “ naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas.

We hopen zodoende dat er een preventieve werking hiervan uitgaat en zullen de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aanspreken.

Voorwaarden

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwigende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en een plan maken.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Op Klein College is de vertrouwenspersoon Anneloes Immink.

Werkvormen

In het lesprogramma zitten veel sociaalvormende elementen. De kinderen leren hoe ze met elkaar in gesprek kunnen gaan en worden geactiveerd om zich te verdiepen in de mening van een ander. Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt.

- Vanaf groep 3 worden er gezamenlijk klassenregels afgesproken. Deze regels worden door alle leerlingen uit de groep ondertekend en in de klas opgehangen.
- Vanaf groep 3 wordt er gewerkt met klassenpost. Een brievenbus waarin elk kind een berichtje kan achterlaten voor de juf of meester, ook het gepeste kind. Wij hopen zo kinderen, die niet zo snel praten, wel bereid te vinden om het probleem aan te kaarten.
- In de middenbouw wordt er in de groepen gewerkt met het zonnetje van de week. Elk kind wordt positief in de belangstelling geplaatst. Iedereen schrijft iets aardigs over hem of haar.

3. Vijf-sporen aanpak

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar als actief mee om:

We gaan uit van de aanbevelingen van de hieronder beschreven vijfsporen aanpak. Deze is ontwikkeld door Nederlandse organisaties voor ouders in het onderwijs.

Wil je pesten effectief bestrijden dan zul je de volgende vijf groepen moeten meenemen.

1 De leerkracht (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de intern begeleider die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders

In de signaleringsfase zal de leerkracht of de intern begeleider, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

2 De pester

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij/zij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven (gedrag) te beteren, alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kindwel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie .
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

Hulp aan de pester:

- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

3 Het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining of op zelfverdediging goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

4 De zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas, bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol.
- Het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet, dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven, zeggen dat het maar een grapje is of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

5 De ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.

- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

4. Stappenplan

Stappenplan anti-pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag, zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden, zal moeten worden weggenomen.

Stap 3

Binnen één week vindt een eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal gedurende deze periode nauwkeurig observeren.

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag, wordt dit teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht zal dan overleg plegen met de intern begeleider. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht.

Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan intern begeleider. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

- 1 Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap.
- 2 Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld. Eventueel kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door de directie of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn hierbij aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, intern begeleider en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.

Stap 8

De pester wordt geschorst voor maximaal 2 dagen.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het bestuur worden overlegd of er een verwijderingprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

Bijlage 14

Screening dyslexie groep 2

Inventarisatie risicoleerling dyslexie (kruis aan wat van toepassing is):

- Moeite met het leren en onthouden van begrippen (links – rechts, kleuren, dagen van de week)
- Moeite met het onthouden van namen van kinderen
- Moeite met het leren en onthouden van versjes en liedjes
- Moeite met zinsbouw
- Moeite met verbuigen van werkwoorden
- Moeite zich te blijven concentreren op fonologische verwerkingstaken

- Moeite met het onthouden en correct nazeggen van zinnen
- Moeite met het begrijpen van ingewikkelde zinnen en samengestelde opdrachten
- Moeite met het onder woorden brengen van gedachten
- Last van woordvindingsproblemen
- Weinig gevoeligheid voor rijm
- Moeite met klanken in woorden op de juiste klankpositie te plaatsen (weglatingen, toevoegingen, vervangingen)
- Moeite om kleine verschillen tussen klanken en snel te signaleren
- Auditieve discriminatie komt niet op gang (ui- eu)
- Auditieve synthese van samenstellingen komt niet op gang (bos- bes)
- Kan niet manipuleren met klanken (wat hoor je vooraan bij zee, wat houd je over als je bij bos b weglaat)

- Ouders hebben zelf dyslexie of hardnekkige lees- spelling problemen
- Dyslexie of hardnekkige lees- spelling problemen bij broertjes/ zusjes of in de directe familie
- Concentratie en werkhoudingproblemen in het algemeen
- Leerling is eind groep 2 onvoldoende aan lezen toe
- Leerling heeft problemen op het gebied van fijne motoriek
- Sprake van spraaktaal- ontwikkelingsproblemen
- Nederlands als tweede taal
- Sprake van emotionele problematiek, niet veroorzaakt door lees- spelling problemen
- Meer dan een schoolwisseling geweest
- Zintuiglijke problemen

Verwacht instapniveau methode Veilig Leren Lezen:

- Ster (ondergemiddeld, zwakke leerling)
- Maan (gemiddelde leerling)
- Raket (gemiddelde leerling, extra uitdaging)
- Zon (beheerst M3 op de AVI leestoets)

Bijlage 15

Leidraad taakgroepen

Doelstelling:

Vertalen beleidsonderwerp naar een concrete werkwijze en praktische instrumenten

Samenstelling:

Max 5 personen (goede vertegenwoordiging bouwen)

1 Taakgroepcoördinator (geen bouwcoördinator of intern begeleider); aanspreekpunt binnen de school op het betreffende beleidsterrein.

Werkwijze taakgroep:

Planmatig:

1. Adoptiefase; verzamelen informatie/ inventarisatie knelpunten > plan van aanpak
2. Implementatiefase; uitvoeren uitgewerkte ideeën uit het plan van aanpak
3. Incorporatiefase; vastleggen werkwijze in beleid schoolbreed en zorgen dat anderen het kunnen gaan uitvoeren

Betrokkenheid team:

Tussen elke fase:

presentatie aan het hele team + opdracht voor het team

> verzamelen feedback uit team

Duur taakgroep:

2 jaar, minimaal maandelijks bijeenkomsten

Agenda taakgroep:

1. Doel van de bijeenkomst
2. Bespreken huiswerkopdracht
3. Werkopdracht (tijdens bijeenkomst uitwerken)
4. Nieuwe huiswerkopdracht (wordt door taakgroepleden uitgevoerd voor de volgende bijeenkomst, soms individueel, soms in subgroepjes)
5. Afspraken
6. Vaststellen agenda volgende bijeenkomst

Procesbegeleiding:

De taakgroepcoördinator kan de bijeenkomsten en opdrachten voorbereiden, dit kan ook een externe begeleider doen.

Bijlage 16

Protocol Leesproblemen en dyslexie, groep 1 t/m 8

Groep 1		
	<i>Aandachtspunten:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mondelinge taalvaardigheid</i> • <i>Geletterde ervaringen en letterkennis</i> • <i>Fonemisch bewustzijn</i> 	
MOMENTEN IN DE TIJD	WAT MOET ER GEBEUREN?	HOE PAKKEN WE HET AAN?
Aanvang schooljaar	Beginsituatie van de taalontwikkeling van de nieuwe leerlingen in kaart brengen.	<ul style="list-style-type: none"> • Vooral met ouders over de taalontwikkeling van het kind praten(is de informatie die we van ouders op het aanmeldingsformulier krijgen toereikend? • Adviezen inwinnen bij logopediste. • Goede overdracht instroomgroep en peuters.
Meetmoment 1 Oktober	Screening spraak/taalontwikkeling van de nieuwe leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten worden door de groepsleerkracht met de IB-er/ zorgcoördinator besproken.
Interventieperiode 1 Oktober – januari	Stimuleren van een goede spraak-/taalontwikkeling	Daarvoor worden gebruikt: <ul style="list-style-type: none"> • evt. Werkmap Fonemisch bewustzijn (CPS) • Ik & Ko. • Inzetten coöperatieve werkvormen • Dagelijks interactief voorlezen • Dagelijkse aandacht voor woordenschat in alle vakgebieden t.b.v. het latere lezen en het begrijpend lezen.
Meetmoment 2 Eind januari begin februari.	Nagaan effectiviteit van de ondernomen acties t.a.v. stimulering spraak/taalontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Afname van Cito Taal voor kleuters M1 (zie vooral klank, rijm en auditieve synthese) • Afname Cito Rekenen M1. • Resultaten worden door de groepsleerkracht met de IB-er/ zorgcoördinator besproken. • Bij onvoldoende resultaten: inschakelen deskundige (o.a. logopediste)
Interventieperiode 2 Februari- eind mei/juni	Stimuleren spraak/taalontwikkeling en fonemisch bewustzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Continueren Ik & Ko en/of de Werkmap Fonemisch bewustzijn (CPS) • Inzetten coöperatieve werkvormen • Dagelijks interactief voorlezen • Dagelijkse aandacht voor woordenschat in alle vakgebieden t.b.v. het latere lezen en het begrijpend lezen.
Meetmoment 3: Eind mei/begin juni	Eindevaluatie: Spraak/taalontwikkeling en het fonemisch bewustzijn van alle leerlingen nagaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Taal voor Kleuters E1 • Afname Cito rekenen E1 • Resultaten worden besproken met lkr. en lb-er/ zorgcoördinator. • Aandachtspunten voor groep 2 vermelden op de overdrachtformulieren. • invullen NT2 lijsten voor overdracht. • Overdrachtgesprek met de ontvangende leerkracht. • Resultaten en evaluaties bespreken met IB-er/zorgcoördinator.
Groep 2		
	<i>Aandachtspunten:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mondelinge taalvaardigheid;</i> • <i>Geletterde ervaringen en letterkennis</i> • <i>Fonemisch bewustzijn</i> 	

MOMENTEN IN DE TIJD	WAT MOET ER GEBEUREN?	HOE PAKKEN WE HET AAN?
Aanvang groep 2.	Beginsituatie taalontwikkeling van de nieuwe leerlingen in kaart brengen. Plan opstellen t.b.v. stimulering van de taal- spraakontwikkeling bij de zwakke leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Raadplegen van de bronnen: overdrachtsformulieren van groep 1; overdrachtgesprek van vòòr de zomervakantie. • Bepalen welke kinderen specifieke aandacht in groep 2 nodig hebben t.b.v. de taalontwikkeling e.e.a. in overleg met IB-er onderbouw.
Meetmoment 1 oktober.	Nagaan hoe kinderen met een D-E resultaat op Taal voor Kleuters en Ordenen (zie eind groep 1) zich tot nu hebben ontwikkeld.	<ul style="list-style-type: none"> • Toets auditief waarnemen Pravo • Kinderen moeten de letters van hun eigen naam herkennen. • Invullen checklijst "Signalen vroegonderkenning dyslexie" van Bazalt (zie bijlage). • Resultaten worden besproken door groepsleerkracht met onderbouw IB-er en/of zorgcoördinator.
Interventieperiode 1 (Oktober- februari	Stimuleren spraak-/taalontwikkeling, kennis van de namen en klanken van letters en stimuleren van het fonemisch bewustzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Ik & Ko • Inzetten coöperatieve werkvormen • Dagelijks interactief voorlezen • Dagelijkse aandacht voor woordenschat in alle vakgebieden t.b.v. het latere lezen en het begrijpend lezen. • Letterkennis stimuleren in betekenisvolle situaties, passend bij de kleuterleeftijd. • Stimuleren van het schrijven van de eigen naam.
Meetmoment 2 Eind januari/ begin februari	Evaluëren interventieperiode 1. Nagaan hoe de ontwikkeling verloopt van de spraak/taalontwikkeling en de ontwikkeling van de letterkennis en het fonemisch bewustzijn. Resultaten worden besproken door de IB-er/ zorgcoördinator met de groepsleerkracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Taal voor kleuters M2 • Afname Cito Ordenen M2 • Toets auditief waarnemen Pravo • Nalopen van de checklijst "Signalen vroegonderkenning dyslexie" van Bazalt, die in oktober is ingevuld. Bevinden de toen gesignaleerde leerlingen zich nog steeds in de "gevaarzone "? Zijn er leerlingen bijgekomen? Kunnen leerlingen van de lijst af? • Letters van eigen naam moeten herkend worden. Wanneer de kleuter aangeeft dat het meer letters kent, dit toetsen (zie bijlage lettertoets). • Resultaten worden besproken door groepsleerkracht met (onderbouw)IB-er/zorgcoördinator. • Voor kinderen die geen taalontwikkeling laten zien: inschakelen van een deskundige (logopedist, orthopedagoog)
Interventieperiode 2 Februari-eind mei	Verder stimuleren spraak/taalontwikkeling, kennis van de namen en klanken van letters en het fonemisch bewustzijn	Continuëren interventieperiode 1:
Meetmoment 3 Eind mei- begin juni	Eindevaluatie: effectiviteit interventies. Vaststellen fonemisch bewustzijn van alle leerlingen kinderen. Inventarisatie risico leerlingen. Overdracht naar groep 3	<ul style="list-style-type: none"> • Afname van Cito Taal Kleuters E2 • Cito Rekenen E2 • Vaststellen fonemisch bewustzijn d.m.v. afname: <ul style="list-style-type: none"> o Letterkennis toets (zie bijlage lettertoets) o Auditieve analysetoets o Auditieve synthesesoets • Invullen NT2 lijsten. • Resultaten worden besproken met lkr. en (onderbouw) Ib-er/ zorgcoördinator. • Pak de checklist "signalen vroegonderkenning dyslexie" erbij en vermeld op je overdracht wie je risico lezers zijn. Dat zijn je lln. die: <ul style="list-style-type: none"> o minder dan 12/15 letters kennen,

		<ul style="list-style-type: none">o weinig gevoel voor rijm hebben eno moeite hebben bij het onthouden van namen-moeite hebben met het vlot kunnen benoemen van de kleuren;o zwak scoren op fonologische vaardigheden, zoals auditieve analyse en synthese.● Overdrachtgesprek met de ontvangende leerkracht.
--	--	---

<p>Groep 3</p>	<p><i>Aandachtspunten:</i> - Systematische aandacht voor de letter-klank-koppeling, de auditieve synthese en de auditieve analyse. - Automatisering van de teken-klankkoppeling.</p>	<p>Ondergrens Voldoende Standaard (lage C scores) eind groep 3 voor DMT, Struiksma 2012. <i>n.b. Dit niveau is nodig voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.</i> Kaart 1: ≥ 35, kaart 2: ≥ 21, kaart 3: ≥ 12 AVI beheersniveau E3.</p> <p>Ondergrens Minimum Standaard (lage D scores) eind groep 3 voor DMT, Struiksma 2012. <i>n.b. Dit niveau is het laagste niveau om nog te kunnen spreken van functionele redzaamheid.</i> Kaart 1: ≥ 25, kaart 2: ≥ 14, kaart 3: ≥ 7 AVI beheersniveau/instructieniveau M3</p> <p>Er zal aan het eind van groep 3 een digitaal leesdossier worden ingevuld door de IB-er voor leerlingen die: - eind van groep 3 voor de tweede keer een E score hebben behaald op de DMT en/ of spelling en eind groep 3 of eind groep 4 teruggaan naar Nederland.</p>
<p>MOMENTEN IN DE TIJD</p>	<p>WAT MOET ER GEBEUREN</p>	<p>HOE PAKKEN WE HET AAN?</p>
<p>Groep 3 aug./sept.</p>	<p>In kaart brengen van de risicolezers.</p> <p>Groepsplan opstellen t.b.v. de risicolezers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie uit overdrachtgesprek van vòòr de zomervakantie. • Informatie uit overdrachtformulieren vooral m.b.t. tot letterkennis (<12/15 gekende letters is mogelijk een risicolezer), matige fonologische vaardigheden, moeite met onthouden van namen en moeite hebben met het vlot kunnen benoemen van kleuren. Vraag bij je overdracht van groep 2 naar 3, naar informatie uit de “checklist signalen vroegonderkenning dyslexie” en informeer naar de taalontwikkeling. • Informeer bij de kleuteroverdracht naar de resultaten op de Cito Toetsen van Taal • Vanaf aanvang nieuw schooljaar ga je de risicolezers met een inplannen voor uitbreiding van leestijd d.m.v. extra instructie. Deze leerlingen word en opgenomen in de aandachtsgroep in je groepsplan. • Wanneer voor uitvoering van bovengenoemd groepsplan inzet van extra handen in de groep gewent is, bespreek dit met zorgcoördinator/IB-er. • Wanneer een leerling in je aandachtsgroep zit, breng je ouders daarvan op de hoogte en laat je hen weten welke extra dingen je met het kind doet.
<p>Groep 3 Interventie 1 sept. - okt. (tussenvakantie)</p>	<p>Toewerken aan een geautomatiseerde teken-klankkoppeling van de aangeboden letters en de directie woordherkenning van woorden op km, mk en mkm niveau.</p> <p>Uitvoering handelingsplannen t.a.v. de risicolezers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Goed inplannen van de methodelessen voor leren lezen: minstens 400 minuten per week aan leren lezen besteden. • Doelgericht werken: alle kinderen eind groep 3 minimaal AVI E3 op instructie of beheersniv. of wanneer dit niet haalbaar is werken aan A-C scores op DMT. • minstens 10 minuten per dag verlengde instructie. Veel letters flitsen en visueel synthetiseren. • Inzet computerprogramma van de methode, indien mogelijk; • Dagelijks interactief voorlezen; • Dagelijks, naast de verlengde instructie met risicolezers samen lezen (voor-, koor en zelfstandigleesmethode) • Maak gebruik van: Veilig en Vlot. Letters flitsen, Letterzetter. • Dagelijks aandacht voor uitbreiding woordenschat tijdens alle vakken, t.b.v. het technisch en het latere begrip lezen.

<p>Groep 3 Tussenmeting 1: oktober</p>	<p>In kaart brengen van de lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen.</p> <p>Evalueren 1^e interventieperiode.</p> <p>Groepsplan opstellen voor de zwakken en de uitvallers op de Herfstsignalering (score: twijfelachtig en onvoldoende)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname van: <ul style="list-style-type: none"> • Letters benoemen (herfstsignalering) • Letters schrijven (herfstsignalering) • Woorden lezen (herfstsignalering) • Tekst lezen (herfstsignalering) • Afname Audant (auditieve analyse toets van DTLAS, Struikma 2012, min. 50% goed) door de rt-er/lb-er • Afname Audisynt (auditieve synthese toets van DTALS, Struikma 2012. min. 80% goed), door rt-er/lb-er. • Observaties als aanvulling (bv. is de leerling voldoende leerbaar, hoe is de leescultuur thuis, hoe is de leescultuur in de groep, reacties van de groep op leesprestaties, wat zijn hobby's en interessegebieden van het kind, hoe ziet het leesmateriaal eruit, emotionele reacties op de leesproblemen, zelfvertrouwen tijdens lezen en schrijven, is de zwakke lezer een speller of een radende lezer, hoe is het geheugen van het kind, concentratie, taakgerichtheid, leesplezier, leesmotivatie) • Evaluaties van de interventies en de resultaten van de herfstsignalering en nieuwe interventies, worden door de groepsleerkracht met de IB-er/zorgcoördinator besproken. • Inplannen van de extra instructiemomenten. • Breng ouders op de hoogte wanneer er extra met het kind gewerkt wordt. • (aandachtsgroep leerlingen in je groepsplan).
<p>Groep 3 Interventie 2 (oktober tot februari)</p>	<p>Uitvoering van het groepsplan en evt. individuele handelingsplannen gericht op de automatisering van de teken-klankkoppeling en het vlot kunnen oplezen van woorden met de volgende structuren: km, mk, mkm en mmkm en mkmm.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding instructie en leertijd met minimaal 10 min. per dag. • Dagelijks, naast de verlengde instructie met risicolezers samen lezen (voor-, koor en zelfstandigleesmethode) Maak gebruik van: Veilig en Vlot. Letters flitsen, Letterzetter. • Dagelijks aandacht voor uitbreiding woordenschat tijdens alle vakken, t.b.v. het technisch en het latere begrijpend lezen. • Inzet computerprogramma methode om de instructietijd uit te breiden, indien mogelijk. • Eventueel kan voor goede lezers een leesouder of een leerling uit een andere groep worden ingeschakeld, zodat de leerkracht tijd heeft voor leerlingen met een twijfelachtige of een onvoldoende lees score. Deze zwakke leerlingen mogen uitsluitend met een bevoegde (leer)kracht oefenen. • Zorgcoördinator/IB/ inventariseert behoefte leesouders, roept leesouders op, draagt zorg voor instructie leesouders en verdeelt leesouders over de groepen. Leerkrachten regelen daarna zelf het leesmateriaal en regelen zelf met ouders tijd (aan het eind van de ochtend of begin van de dag) en leesplekken. • evt. Regelt de groepsleerkracht zelf ouderejaars leerlingen voor het extra lezen met goede leerlingen (zie opmerking onderaan dit groepsprotocol). • Leeshuiswerk meegeven (zie voor tips onderaan dit groepsprotocol en bijlagen).
<p>Groep 3 Hoofdmeting 1: eind jan. / begin februari</p>	<p>In beeld brengen van de letterkennis en de elementaire lees-/spelhandeling van alle leerlingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito DMT 1 en 2, ondergrens minimum standaard: <ul style="list-style-type: none"> DMT kaart 1 score: ≥ 21 DMT kaart 2 score: ≥ 10 • Afname Cito AVI, minimaal AVI M3 op instructieniveau. • Afname Cito spelling, minimaal C niveau.

	<p>Interventies evalueren en evt. extra inzet binnen en/of buiten de groep bespreken.</p> <p>Is nader lees-/ spelling onderzoek wenselijk of heeft de leerkracht voldoende informatie voor het opstellen van een handelingsplan?</p> <p>Handelingsplannen (indiv. en/of groepsplannen opstellen)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten van de toetsen, evaluaties van de interventies, nieuwe interventies, aanvragen onderzoek worden door de leerkracht besproken met de IB-er/zorgcoördinator. Bij zwakke lezers en spellers wordt afgenomen door de lb-er/RT-er: Audant, DTLAS, Struiksmas 2012 (streefdoel 80% goed) Audisynt, DTLAS, Struiksmas 2012, (streefdoel 100% goed) Inplannen extra instructiemomenten Breng ouders op de hoogte wanneer er extra met het kind wordt gewerkt. (aandachtsgroep in je groepsplan, etc.)
Groep 3 Interventie 3: februari-maart	<p>Volledige letterkennis en werken aan de leessnelheid</p> <p>Uitvoering groeps- en individuele handelingsplannen</p>	Zie de vorige leesinterventie.
Groep 3 Tussenmeting 2: eind maart	<p>Letterkennis en leessnelheid Toetsen</p> <p>Nagaan of de zwakke lezers inmiddels AVI M3 beheersen.</p> <p>Evalueren van de interventies en evt. extra inzet binnen en/of buiten de groep bespreken.</p> <p>Nieuwe groepsplannen en/of individuele handelingsplannen opstellen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Afname van de Lentesignalering VLL (Na kern 8) Bij zwakke lezers door IB-er/RT-er: <ul style="list-style-type: none"> Afname van Cito AVI M3, Afname DMT kaart 1 en 2 Afname letters benoemen (DTLAS) Bij zwakke spellers door IB-er/RT-er <ul style="list-style-type: none"> Afname letterdictee (DTLAS) Afname PI dictee Resultaten van de toetsen en interventies en nieuwe interventies worden door de groepsleerkracht met de IB-er/zorgcoördinator besproken. De vraag stellen: halen de zwakste lezers aan het eind van groep 3 AVI M3 op beheersniveau? Zo niet, is dat dan een reden tot doublure? Inplannen van de extra instructiemomenten.
Groep 3 Interventie 4: maart-juni	<p>Automatiseren van het leesproces.</p> <p>Uitvoeren van de groeps- en de individuele handelingsplannen</p>	Zie interventies periode 2 en 3.
Groep 3 Hoofdmeting 2: Eindevaluatie: eind mei / begin juni	<p>Lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen toetsen.</p> <p>Evalueren van de interventies.</p> <p>Invullen van het leesdossiers voor de naar Nederland terugkerende leerlingen die voor de tweede keer D/ E scores hebben op AVI en/of DMT en/of spelling.</p> <p>Overdracht naar de ontvangende leerkracht.</p> <p>Opschonen van de AVI en DMT ordners en deze klaarmaken voor het nieuwe jaar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Afname Cito Woordenschat, E3 Afname Cito spelling E3, minimaal C-niveau. Afname Cito DMT kaarten 1,2 en 3. Ondergrens voldoende standaard scores, Struiksmas, 2012 DMT kaart 1 score ≥ 35 DMT kaart 2 score ≥ 21 DMT kaart 3 score ≥ 12 <p>Voor de zwakste lezers (E niveau): Ondergrens minimum standaard scores, Struiksmas, 2012 (laagste niveau t.a.v. de functionele redzaamheid) DMT kaart 1 score ≥ 25 DMT kaart 2 score ≥ 14 DMT kaart 3 score ≥ 7, Struiksmas, 2012</p> <ul style="list-style-type: none"> Afname Cito AVI (minimaal AVI M3 op beheers-/instructieniveau) Bij zwakke lezers wordt door lb-er/rt-er afgenomen: Audant en Audisynt (DTLAS, streefdoel:100% goed) en evt. Letters benoemen (DTLAS, streefdoel"100 % goed). Bij zwakke spellers wordt door lb-er/rt-er afgenomen: letterdictee (DTLAS, streefdoel: 100 % goed) Evaluaties opstellen van de handelingsplannen.

		<ul style="list-style-type: none"> • IB-er vult het digitaal leesdossier in van www.masterplandyslexie.nl download Leerlingdossier Dyslexie (ZIP-bestand, versie september 2011) en download de Handleiding Leerlingdossier Dyslexie • Vaststellen welke kinderen in groep 4 specifieke ondersteuning nodig hebben op lezen en/of spelling en dit vermelden op het overdrachtsformulier. • Groepsplannen t.a.v. het lezen/spelling opmaken voor de ontvangende leerkracht. • Cito groepsuitdraai maken van DMT en AVI resultaten. Eén kopie geven aan de ontvangende leerkracht en één kopie in de AVI/DMT map doen. • Overdracht gesprek met de ontvangende leerkracht. • Zorgcoördinator/IB-er/RT-er maken AVI en DMT ordners klaar voor het nieuwe seizoen: <ul style="list-style-type: none"> - t.a.v. Zwakke leerlingen: alle formulieren DMT en AVI van het afgelopen seizoen bewaren in de AVI-DMT ordner. - t.a.v. Leerlingen die op niveau zijn: DMT afname formulier van de laatste afname bewaren. AVI score formulieren bewaren van de laatste AVI afname met het beheers-, het instructie- en het frustratieniveau. • Eindresultaten en evaluaties bespreken met de IB-er/zorgcoördinator. • Zorgcoördinator/IB-er inventariseert behoefte lees- en spellingsonderzoek en RT voor het volgend schooljaar.
--	--	--

Opmerking:

- Al in een vroeg stadium kan er leeshuiswerk meegegeven worden. Leg ouders wel uit hoe er geoefend moet worden. Zet het materiaal, een werkwijzer* bv. op je klassensite of geef dit op papier mee aan ouders.
- Eventueel kunnen er ook lees-/luisterboekjes meegegeven worden. De leerkracht houdt dit in een schriftje bij en zorgt ervoor dat de boekjes aan het eind van het seizoen weer terug zijn in de school/klassenbibliotheek.
- De werkwijzer is als bijlage toegevoegd aan het leesprotocol.
- De computeroefeningen van de site <http://www.meestermichael.nl/leerlingen/4%20lezen.html> zijn als bijlage in het protocol toegevoegd. Daarop staan tevens tips over voorlezen, luisterboeken en informatie over de bioptor screening.

<h2><u>Groep 4</u></h2>	<p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lezen meerlettergrepige woorden • verhogen leessnelheid (vlot en vloeiend lezen) • nauwkeurig lezen • wegwerken van de leesachterstanden en voorkomen dat deze te groot, meer dan een half jaar achterstand, worden. 	<p>Wanneer er bij de zwakste lezers en / of spellers (E-scores), na minstens een half jaar intensieve interventie (3x per week 20 min.). RT, individueel) vermoedens zijn van dyslexie, dan na eind groep 4 Cito scores en in overleg met de zorgcoördinator/IB-er, ouders adviseren om hun kind te laten onderzoeken op dyslexie.</p> <p>Leerlingen met dyslexie houden t/m groep 8 recht op RT, minimaal 30 min. per week. Leerlingen met dyslexie krijgen meer tijd voor hun (Cito) toetsen. <i>Afhankelijk van de hulpvraag van de leerling met dyslexie</i>, kunnen de volgende Cito toetsen worden voorgelezen of/en evt. worden uitvergroot: Begrijpend Lezen, Woordenschat, Rekenen & Wiskunde en Spelling Vervolg 2.</p> <p>Minimale streefdoelen voor het technisch lezen zijn: Ondergrens Voldoende Standaard (lage C scores) eind groep 4 voor DMT, Struiksma 2012. Kaart 1: ≥63, Kaart 2: ≥ 51, Kaart 3: ≥ 36 AVI beheersniveau E4. <i>n.b. Dit niveau is nodig voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.</i></p> <p>Minimum standaard (lage D scores) eind groep 3 voor DMT, Struiksma 2012. Kaart 1: ≥51, Kaart 2: ≥35, Kaart 3: ≥25 AVI beheersniveau/instructieniveau M4 <i>n.b. Dit niveau is het laagste niveau om nog te kunnen spreken van functionele redzaamheid.</i></p>
<p>MOMENTEN IN DE TIJD</p>	<p>WAT MOET ER GEBEUREN?</p>	<p>HOE PAKKEN WE HET AAN?</p>
<p>Groep 4 augustus/sept.</p>	<p>In kaart brengen van de risico lezers en/ of spellers. Dit zijn leerlingen met: - AVI E3 instructie- of frustratieniveau; en/of -D en E scores op Cito DMT; en/of -D en E scores hebben op Cito Spelling E3.</p> <p>Indelen van leerlingen over de verschillende Estafette aanpakken.</p> <p>Groepsplannen en/of individuele handelingsplannen opstellen t.b.v. de risicolezers en risicospellers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleeg Cito LOVS overzichten van AVI, DMT en Cito spelling E3; de overdrachtsformulieren en de overgedragen groepshandelings-plannen. • Raadpleeg de handleiding Estafette voor plaatsing leerlingen in aanpakken 1, 2 of 3. • Overleg met zorgcoördinator/IB-er m.b.t. uitvoer groepsplannen en evt. individuele handelingsplannen. Is er extra hulp / onderzoek nodig?
<p>Groep 4 Interventie 1 augustus/sept.-oktober</p>	<p>Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doelgericht werken: alle kinderen eind groep 4 minimaal AVI M4 beheersniveau. • Inzet Estafette (voortgezet technisch lezen) 180 min. per week • Raadpleeg Cito LOVS overzichten van AVI, DMT en Cito spelling E3; de overdrachtsformulieren en de overgedragen groepshandelings-plannen. • Raadpleeg de handleiding Estafette voor plaatsing leerlingen in aanpakken 1, 2 of 3.

		<ul style="list-style-type: none"> Overleg met zorgcoördinator/IB-er m.b.t. uitvoer groepsplannen en evt. individuele handelingsplannen. Is er extra hulp / onderzoek nodig?
Groep 4 Tussenmeting 1: oktober	Evaluëren 1 ^e interventie op lezen en/of spelling. evt. aanvragen RT. Bijstellen groepsplan en individuele handelingsplannen.	Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er. Lezen: <ul style="list-style-type: none"> i.v.t. Letters benoemen, DTLAS Struiksma, 2012 (score:100% goed). EMT en Klepel (min. standaardscore 7) Afname AVI, wordt E3 nu wel beheerst? Spelling: <ul style="list-style-type: none"> i.v.t. Letterdictee, DTALS Struiksma, 2012 (score: 100% goed). Afname PI dictee (spelling), minimaal C-niveau <ul style="list-style-type: none"> Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. Plaatsing van leerlingen in de RT. (wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek (DTLAS) doen om daarna een HP op te stellen.
Groep 4 Interventie 2 oktober- januari	Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen	Zie interventieperiode 1
Groep 4 Hoofdmeting 1: (eind jan. begin februari)	Lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen nagaan. Evaluëren 2 ^e interventie. evt. aanvraag voor extra inzet binnen/buiten de groep. Bijstellen van groepsplan en individuele handelingsplannen.	<ul style="list-style-type: none"> Afname Cito Woordenschat M4 Afname Cito Begrijpend lezen M4 (minimaal op C niveau). Afname Cito spelling M4 Afname Cito DMT kaart 1, 2 en 3. Ondergrens voldoende standaard: DMT kaart 1 ≥53 DMT kaart 2 ≥39 DMT kaart 3 ≥25 Ondergrens minimum standaard: DMT kaart 1 score ≥40 DMT kaart 2 score ≥26 DMT kaart 3 score ≥17 Afname Cito AVI (voldoende M4 beheersniveau, minimaal AVI M4 instructieniveau) Toetsresultaten en mogelijkheden extra inzet binnen/buiten de groep worden door de groepsleerkracht met de zorgcoördinator/IB-er besproken. RT aanvragen worden door de zorgcoördinator met RT-er besproken. Plaatsing van leerlingen in de RT. (wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek (DTLAS) doen om daarna een HP op te stellen).
Groep 4 Interventie 3 jan/febr.-maart	Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.	Zie interventieperiode 2
Groep 4 Tussenmeting 2: eind maart	Evaluatie 3 ^e interventie. evt. Groeps- en individuele handelingsplannen bijstellen	Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er. Lezen: <ul style="list-style-type: none"> i.v.t. Letters benoemen, DTLAS Struiksma, 2012 (score:100% goed en vlot). EMT en Klepel (min. standaardscore 7)

		<p>Spelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • i.v.t. Letterdictee, DTALS Struiksma, 2012 (score: 100% goed en vlot). • Afname PI dictee (min. C-niveau) <ul style="list-style-type: none"> • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen (DTLAS) om daarna een HP op te stellen).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beantwoorden van de vraag: haalt de zwakke lezer eind groep 4, AVI E4?
Groep 4 Interventie 4 april -juni	Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.	Zie interventieperiode 3
Groep 4 Hoofdmeting 2 en eindevaluatie eind mei/ juni	<p>Lees- en spellingvaardigheid toetsen van alle leerlingen.</p> <p>Evalueren 4^e interventie.</p> <p>Opmaken van het leesdossier voor, naar Nederland terugkerende leerlingen die 3x achterelkaar E scores hebben op DMT en/of spelling.</p> <p>Overdracht naar de ontvangende leerkracht.</p> <p>Groepsplannen t.b.v. lezen en/of spelling voor groep 5 opstellen.</p> <p>Opschonen van de AVI en DMT ordners en deze klaarmaken voor het nieuwe jaar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cito Woordenschat E4 • Cito Begrijpend lezen E4 • Afname Cito spelling E4 • Afname Cito AVI, minimaal AVI M4 beheersniveau. • Afname Cito DMT kaart 1,2,3. <p>Ondergrens voldoende standaard scores, Struiksma, 2012:</p> <p>DMT kaart 1 score ≥ 63 DMT kaart 2 score ≥ 51 DMT kaart 3 score ≥ 36</p> <p>Ondergrens minimumstandaard scores, Struiksma, 2012:</p> <p>DMT kaart 1 score ≥ 51 DMT kaart 2 score ≥ 35 DMT kaart 3 score ≥ 25</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluaties opstellen van de handelingsplannen. • Eindresultaten en evaluaties bespreken met de IB-er/zorgcoördinator. <ul style="list-style-type: none"> • Zorgcoördinator/IB-er maakt het leesdossier voor naar Nederland vertrekkende leerlingen (Download van www. masterplandyslexie.nl het digitaal Leerlingdossier Dyslexie (ZIP-bestand, versie september 2011) en Download de Handleiding Leerlingdossier Dyslexie <ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen welke kinderen in groep 5 specifieke ondersteuning nodig hebben op lees en/of spelling en dit vermelden op het overdrachtsformulier. • Groepsplannen t.a.v. het lezen/spelling opmaken voor de ontvangende leerkracht. • Overdracht gesprek met de ontvangende leerkracht. • Cito groepsuitdraai maken van DMT en AVI resultaten. Eén kopie in de AVI/DMT map doen. • Zorgcoördinator/IB-er/ RT-er maken AVI en DMT ordners klaar voor het nieuwe seizoen: <ul style="list-style-type: none"> • t.a.v. Zwakke leerlingen: • alle formulieren DMT en AVI van het afgelopen seizoen bewaren in de AVI-DMT ordner.

		<ul style="list-style-type: none"> • t.a.v. Leerlingen die op niveau zijn: <ul style="list-style-type: none"> o DMT afname formulier van de laatste afname bewaren. o AVI score formulieren bewaren van de laatste AVI afname met het beheers-, het instructie- en het frustratieniveau.
--	--	--

Opmerking over leeshuiswerk:

Zorg ervoor dat ouders en kinderen goed weten hoe ze thuis moeten oefenen.

Zet bv. de werkwijze van voor-, -koor en zelfstandig lezen op de klassenwebsite of geef de werkwijzer aan ouders mee op papier.

Eventueel kunnen er ook lees-/luisterboekjes meegeven worden. De leerkracht houdt dit in een schriftje bij en zorgt ervoor dat de boekjes aan het eind van het seizoen weer terug zijn in de school/klassenbibliotheek. Dit schriftje ligt bij de luisterboekjes in de bibliotheek.

De werkwijzer is als bijlage toegevoegd aan het leesprotocol.

De computeroefeningen van de site <http://www.meestermichael.nl/leerlingen/4%20lezen.html> zijn als bijlage in het protocol toegevoegd. Daarop staan tevens tips over voorlezen, luisterboeken en informatie over de bioptor screening.

<p>Groep 5</p>	<p><i>Aandachtspunten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>lezen meerlettergrepige woorden</i> - <i>verhogen leessnelheid (vlot en vloeiend lezen)</i> - <i>nauwkeurig lezen</i> - <i>wegwerken leesachterstanden en voorkomen dat deze te groot worden.</i> 	<p>Wanneer er bij de zwakste lezers/spellers nog geen dyslexie is vastgesteld en zij wel 3 x achterelkaar een E score hebben behaald op Cito DMT en/of spelling en zij al een half jaar intensieve RT hebben gehad op spelling en/of lezen, dan worden ouders, na overleg met de zorgcoördinator/IB-er, gevraagd om hun kind op dyslexie te laten onderzoeken.</p> <p>Leerlingen met dyslexie houden recht op RT, minimaal 30 min. per week.</p> <p>Leerlingen met dyslexie krijgen meer tijd voor hun (Cito) toetsen. <i>Afhankelijk van de hulpvraag van de leerling met dyslexie kunnen de volgende Cito toetsen worden voorgelezen en/of worden uitvergroot: Begrijpend Lezen, Woordenschat, Rekenen & Wiskunde, Spelling vervolg 2.</i></p> <p>Ondergrens Voldoende Standaard (C scores) eind groep 5 voor DMT, Struiksmas 2012. Kaart 1: ≥75, kaart 2: ≥ 66, kaart 3: ≥ 54 AVI beheersniveau E5. <i>n.b. Dit niveau is nodig voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.</i></p> <p>Minimum standaard (D scores) eind groep 3 voor DMT, Struiksmas 2012. Kaart 1: ≥65, kaart 2: ≥52, kaart 3: ≥39 AVI beheersniveau/instructieniveau M5 <i>n.b. Dit niveau is het laagste niveau om nog te kunnen spreken van functionele redzaamheid.</i></p>
<p>MOMENTEN IN DE TIJD</p>	<p>WAT MOET ER GEBEUREN?</p>	<p>HOE PAKKEN WE HET AAN?</p>
<p>Groep 5 augustus/sept.</p>	<p>Vastleggen beginsituatie zwakke lezers (lezen lager dan AVI E4) en zwakke spellers (cito E scores)</p> <p>Indelen van leerlingen over de verschillende Estafette aanpakken</p> <p>Opstellen van groepsplannen en individuele handelingsplannen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleeg Cito LOVS overzichten van AVI, DMT en Cito spelling E4; de overdrachtsformulieren en de overgedragen groepshandelings-plannen. • Raadpleeg de handleiding Estafette voor plaatsing leerlingen in aanpakken 1, 2 of 3. • Overleg met zorgcoördinator/IB-er m.b.t. uitvoer groepsplannen en evt. individuele handelingsplannen. Is er extra hulp / onderzoek nodig?
<p>Groep 5 Interventie 1 augustus/sept.-oktober</p>	<p>Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doelgericht werken: alle kinderen eind groep 5 beheersing AVI E5 en bij voorkeur AVI instructie E6 • Inzetten methode Estafette voor voortgezet technisch lezen 180 minuten per week. - • Estafette Aanpak 1 leerlingen uitbreiding instructietijd met één uur per week met Veilig & Vlot. • Inzet remedial teaching voor leerlingen met dyslexie en zwakste lezers/spellers. • Zwakke spellers: reteaching met Spelling in de Lift. • Inzet computerprogramma voor woordenschat. • Mogelijke inzet van leesouders. Zelf organiseren. IB-er/RT-er zorgt voor instructie aan leesouders. • Leeshuiswerk meegeven, zie noot onderaan dit document.
<p>Groep 5 Tussenmeting 1: oktober</p>	<p>Evalueren 1^e interventie op lezen en/of spelling.</p> <p>evt. aanvragen van extra inzet door bv. leesouders, RT-er.</p>	<p>Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er.</p> <p>Lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EMT en Klepel (min. standaardscore 7) • Afname AVI, wordt E4 nu wel beheerst? <p>Spelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afname PI dictee (spelling), minimaal C-niveau •

	Bijstellen groepsplan en individuele handelingsplannen.	<ul style="list-style-type: none"> • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek (DTLAS) doen om daarna een HP op te stellen.</p>
Groep 5 Interventie 2 oktober- jan/febr.	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Zie interventie periode 1.
Groep 5 Hoofdmeting 1: (eind jan/begin febr.)	<p>Lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen nagaan.</p> <p>Voorlezers regelen voor Cito afname bij dyslectici</p> <p>Evaluëren 2^e interventie.</p> <p>evt. aanvraag voor extra inzet binnen/buiten de groep.</p> <p>Bijstellen van groepsplan en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Woordenschat M5 • Afname Cito Begrijpend lezen M5 • Afname Cito Spelling M5 • Afname Cito DMT kaarten 1,2 en 3. <p>Ondergrens voldoende standaard, Struiksma, 2012: DMT kaart 1 score ≥ 71 DMT kaart 2 score ≥ 60 DMT kaart 3 score ≥ 48</p> <p>Ondergrens minimum standaard, Struiksma, 2012: DMT kaart 1 score ≥ 60 DMT kaart 2 score ≥ 45 DMT kaart 3 score ≥ 33</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito AVI (minimaal AVI M5 instructieniveau) • Toetsresultaten en mogelijkheden extra inzet binnen/buiten de groep worden door de groepsleerkracht met de zorgcoördinator/IB-er besproken. • RT aanvragen worden door de zorgcoördinator met RT-er besproken. • Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer de RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advies aan ouders dyslexie onderzoek wanneer er op 3x achterelkaar E-scores zijn op de DMT en/of 3x achter elkaar D/E scores op Cito Spelling.
Groep 5 Interventie 3 jan/febr. -maart	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen.	Zie interventieperiode 2
Groep 5 Tussenmeting 2: eind maart	<p>Evaluatie 3^e interventie.</p> <p>evt. Groeps- en individuele handelingsplannen bijstellen</p>	<p>Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er.</p> <p>Lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EMT en Klepel (min. standaardscore 7) <p>Spelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afname PI dictee (voortgang t.o.v. vorig meetmoment). <ul style="list-style-type: none"> • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek (DTLAS) doen om daarna een HP op te stellen.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Beantwoorden van de vraag: haalt de zwakke lezer eind groep 5, AVI E5? • Bij twijfel of er sprake is van dyslexie
Groep 5 Interventie 4 april -juni	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Vervolg interventieperiode 3.
Groep 5 Hoofdmeting 2 en eindevaluatie: juni /juli	<p>Lees- en spellingvaardigheid toetsen van alle leerlingen.</p> <p>Evaleren 4^e interventie.</p> <p>Opmaken van de leesdossiers voor de naar Nederland terugkerende leerlingen die E scores hebben op DMT en/of spelling, waarbij nog geen onderzoek naar dyslexie is gedaan. Dit kan dan met het leesdossier in Nederland gebeuren.</p> <p>Overdracht naar de ontvangende leerkracht, speciale aandacht voor de leerlingen met dyslexie.</p> <p>Advies voor groep 6 opstellen.</p> <p>Opschonen van de AVI en DMT ordners en deze klaarmaken voor het nieuwe jaar.</p> <p>Planning lees- en/of spellingsonderzoeken maken voor aanvang nieuw schoolseizoen bij E-scores op DMT en spelling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cito Woordenschat E5 • Afname Cito Spelling E5 • Afname Cito AVI, minimaal M5 beheersniveau. • Afname Cito DMT kaart 3 (evt. nog 1 en 2, zie handleiding afname DMT). <p>Ondergrens voldoende standaard scores, Struiksma, 2012 (t.b.v. soepele overgang naar het VO): DMT kaart 1 score ≥ 75 DMT kaart 2 score ≥ 66 DMT kaart 3 score ≥ 54</p> <p>Ondergrens minimumstandaard scores, Struiksma, 2012 (laagste niveau t.a.v. de functionele redzaamheid): DMT kaart 1 score ≥ 65 DMT kaart 2 score ≥ 52 DMT kaart 3 score ≥ 39</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluaties opstellen van de handelingsplannen. • Zorgcoördinator/IB-er maakt het leesdossier. • Vaststellen welke kinderen in groep 6 specifieke ondersteuning nodig hebben op lees en/of spelling en dit vermelden op het overdrachtsformulier (denk aan de extra's die je voor Iln. met dyslexie doet. Bv. uitvergroten, mondelinge toetsen, meer tijd, minder streng kijken naar spelling bij aardrijkskunde en geschiedenis etc.) • Overdracht gesprek met de ontvangende leerkracht. • Groepsplannen t.a.v. het lezen/spelling opmaken voor de ontvangende leerkracht. • Cito groepsuitdraai maken van DMT en AVI resultaten. Eén kopie geven aan de ontvangende leerkracht en één kopie in de AVI/DMT map doen. • Zorgcoördinator/IB-er/ RT-er AVI en DMT ordners opschonen: <ul style="list-style-type: none"> ○ t.a.v. Zwakke leerlingen: alle formulieren DMT en AVI van het afgelopen seizoen bewaren in de AVI-DMT ordner. ○ t.a.v. Leerlingen die op niveau zijn: DMT afname formulier van de laatste afname bewaren. AVI score formulieren bewaren van de laatste AVI afname met het beheers-, het instructie- en het frustratieniveau. • Eindresultaten en evaluaties bespreken met de IB-er/zorgcoördinator.

Opmerking over leeshuiswerk:

Zorg ervoor dat ouders en kinderen goed weten hoe ze thuis moeten oefenen.

Zet bv. de werkwijze van voor, -koor en zelfstandig lezen op de klassenwebsite of geef de werkwijzer aan ouders mee op papier.

Eventueel kunnen er ook lees-/luisterboekjes meegeven worden. De leerkracht houdt dit in een schriftje bij en zorgt ervoor dat de boekjes aan het eind van het seizoen weer terug zijn in de school/klassenbibliotheek. Dit schriftje ligt bij de luisterboekjes in de bibliotheek.

De werkwijzer is als bijlage toegevoegd aan het leesprotocol.

De computeroefeningen van de site <http://www.meestermichael.nl/leerlingen/4%20lezen.html> zijn als bijlage in het protocol toegevoegd. Daarop staan tevens tips over voorlezen, luisterboeken en informatie over de bioptor screening.

<p>Groep 6</p>	<p><i>Aandachtspunten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o <i>Vlot en vloeiend kunnen lezen</i> o <i>Onderhouden en verbeteren technische leesvaardigheid</i> o <i>Enkele leesstrategieën</i> o <i>Tekstkennis bijbrengen</i> o <i>Aandacht voor woordenschat</i> o <i>Aandacht voor zwakke spellers</i> 	<p>Bij de allerzwakste lezers/spellers is inmiddels vastgesteld of er sprake is van dyslexie. Wanneer dit nog niet is vastgesteld dan worden ouders na overleg met de zorgcoördinator/IB-er geadviseerd om dit alsnog bij hun kind te laten onderzoeken.</p> <p>Leerlingen met dyslexie houden recht op RT, minimaal 30 min. per week.</p> <p>Leerlingen met dyslexie krijgen meer tijd voor hun (Cito) toetsen. <i>Afhankelijk van de hulpvraag van de leerling met dyslexie</i> kunnen de volgende Cito toetsen worden voorgelezen en/of worden uitvergroot: Begrijpend Lezen, Woordenschat, Rekenen Wiskunde en Spelling Vervolg 2.</p> <p>Ondergrens Voldoende Standaard (C scores) eind groep 6 voor DMT, Struiksma 2012. Kaart 1: ≥86, Kaart 2: ≥ 80, Kaart 3: ≥ 69 AVI beheersniveau E6. <i>n.b. Dit niveau is nodig voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.</i></p> <p>Minimum standaard (D scores) eind groep 3 voor DMT, Struiksma 2012. Kaart 1: ≥77, Kaart 2: ≥70, Kaart 3: ≥59 AVI beheersniveau/instructieniveau M6 <i>n.b. Dit niveau is het laagste niveau om nog te kunnen spreken van functionele redzaamheid.</i></p>
<p>MOMENTEN IN DE TIJD</p>	<p>WAT MOET ER GEBEUREN?</p>	<p>HOE PAKKEN WE HET AAN?</p>
<p>augustus/sept.</p>	<p>Vastleggen beginsituatie zwakke lezers (lezen lager dan AVI E5) en zwakke spellers (cito E scores)</p> <p>Indelen van leerlingen over de verschillende Estafette aanpakken</p> <p>Aanvragen inzet RT bij de zorgcoördinator.</p> <p>Opstellen van groepsplannen en individuele handelingsplannen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Raadpleeg Cito LOVS overzichten van AVI, DMT en Cito spelling E5; de overdrachtsformulieren en de overgedragen groepshandelings-plannen. ● Raadpleeg de handleiding Estafette voor plaatsing leerlingen in aanpakken 1, 2 of 3. ● Overleg met zorgcoördinator/IB-er m.b.t. uitvoer groepsplannen en evt. individuele handelingsplannen. Is er extra hulp / onderzoek nodig?
<p>Groep 6 Interventie 1 augustus/sept.-oktober</p>	<p>Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Doelgericht werken: alle kinderen eind groep 6 beheersing AVI E6 en bij voorkeur AVI instructie M7 ● Inzetten methode Estafette voor voortgezet technisch lezen 180 minuten per week. ● Zwakke lezers: uitbreiding instructietijd met één uur per week, met Vloeiend en Vlot. ● Inzet remedial teaching voor leerlingen met dyslexie en zwakste lezers/speller. ● Extra instructie en oefening voor de zwakke spellers (gebruik evt. Spelling in de Lift). ● Dagelijks interactief voorlezen. ● Dagelijks aandacht voor uitbreiding woordenschat. ● Leeshuiswerk meegeven (zie opmerking eind van dit document.) ●
<p>Groep 6 Tussenmeting 1:</p>	<p>Evalueren 1^e interventie</p>	<p>Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er. Lezen:</p>

oktober	evt. aanvragen RT. Bijstellen groepsplan en individuele handelingsplannen.	<ul style="list-style-type: none"> ● EMT en Klepel (min. standaardscore 7) ● Afname AVI, wordt E5 nu wel beheerst? Spelling: <ul style="list-style-type: none"> ● Afname PI dictee (vooruitgang t.o.v. vorig meetmoment). <ul style="list-style-type: none"> ● Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. ● Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. ● Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen).</p>
Groep 6 Interventie 2 oktober- jan/febr.	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	<ul style="list-style-type: none"> ● Inzetten methode Estafette voor voortgezet technisch lezen 180 minuten per week. ● Estafette Aanpak 1 leerlingen uitbreiding instructietijd met één uur per week met Veilig & Vlot met de leerkracht, volgens voor, koor en zelfstandig leesmethode. ● Inzet remedial teaching voor de zwakste lezers (E scores) ● Mogelijke inzet van leesouders voor overige leerlingen. Zelf organiseren. IB-er/RT-er zorgt voor instructie leesouders. ● Dagelijks Interactief voorlezen ● Dagelijks aandacht voor uitbreiding woordenschat. ● Leeshuiswerk meegeven (zie opmerking blz.6).
Groep 6 Hoofdmeting 1: (eind jan/begin febr.)	Lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen nagaan. Evalueren 2 ^e interventie. evt. aanvraag voor extra inzet binnen/buiten de groep. Bijstellen van groepsplan en individuele handelingsplannen.	<ul style="list-style-type: none"> ● Afname Cito Woordenschat M6 ● Afname Cito Begrijpend lezen M6 ● Afname Cito Spelling M6 ● Afname Cito AVI (minimaal AVI M6 instructieniveau) ● Afname Cito DMT kaart 3 en evt. kaart 1 en 2 (zie handleiding afname DMT). Ondergrens voldoende standaard, Struiksmā, 2012: DMT kaart 1 score ≥81 DMT kaart 2 score ≥ 75 DMT kaart 3 score ≥ 64 <p>Ondergrens minimum standaard, Struiksmā, 2012: DMT kaart 1 score ≥71 DMT kaart 2 score ≥ 62 DMT kaart 3 score ≥ 51</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Toetsresultaten en mogelijkheden extra inzet binnen/buiten de groep worden door de groepsleerkracht met de zorgcoördinator/IB-er besproken. ● RT aanvragen worden door de zorgcoördinator met RT-er besproken. ● Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Advies aan ouders voor een dyslexie onderzoek wanneer er 3x achterelkaar E-scores zijn op de

		DMT en/of 3x achter elkaar D/E scores op Cito Spelling.
Groep 6 Interventie 3 jan/febr. –maart	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen.	Zie interventieperiode 2
Groep 6 Tussenmeting 2: eind maart	Evaluatie 3 ^e interventie. evt. Groeps- en individuele handelingsplannen bijstellen	Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er. Lezen: <ul style="list-style-type: none"> • EMT en Klepel (min. standaardscore 7) Spelling: <ul style="list-style-type: none"> • Afname PI dictee (vooruitgang t.o.v. vorig meetmoment). • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. (wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen. <ul style="list-style-type: none"> • Beantwoorden van de vraag: haalt de zwakke lezer eind groep 6, AVI E6?
Groep 6 Interventie 4 april –juni	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Vervolg interventieperiode 3
Groep 6 Hoofdmeting 2 en eindevaluatie: juni /juli	Lees- en spellingvaardigheid toetsen van alle leerlingen. Evalueren 4 ^e interventie. Opmaken van de leesdossiers voor de naar Nederland terugkerende leerlingen die E scores hebben op DMT en/of spelling. Overdracht naar de ontvangende leerkracht, speciale aandacht voor de leerlingen met dyslexie. Advies voor groep 7 opstellen. Opschonen van de AVI en DMT ordners en deze klaarmaken voor het nieuwe jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Woordenschat E6 • Afname Cito Spelling E6 • Afname Cito AVI, minimaal M6 beheersniveau. • Afname Cito DMT kaart 3 (evt. nog 1 en 2) Ondergrens voldoende standaard scores, Struikma, 2012 (t.b.v. soepele overgang naar het VO): DMT kaart 1 score ≥ 86 DMT kaart 2 score ≥ 80 DMT kaart 3 score ≥ 69 • Ondergrens minimumstandaard scores, Struikma, 2012 (laagste niveau t.a.v. de functionele redzaamheid): DMT kaart 1 score ≥ 77 DMT kaart 2 score ≥ 70 DMT kaart 3 score ≥ 59 • Evaluaties opstellen van de handelingsplannen. • Eindresultaten en evaluaties bespreken met de IB-er/zorgcoördinator. • Vaststellen welke kinderen in groep 7 specifieke ondersteuning nodig hebben op lees en/of spelling en dit vermelden op het overdrachtsformulier overdrachtformulier (denk aan de extra's die je voor lln. met dyslexie doet. Bv. uitvergroten, mondelinge toetsen, meer tijd, minder streng kijken naar spelling bij aardrijkskunde en geschiedenis etc.) • Overdracht gesprek met de ontvangende leerkracht.

		<ul style="list-style-type: none"> ● Groepsplannen t.a.v. het lezen/spelling opmaken voor de ontvangende leerkracht. ● Cito groepsuitdraai maken van DMT en AVI resultaten. Eén kopie geven aan de ontvangende leerkracht en één kopie in de AVI/DMT map doen. ● Zorgcoördinator/IB-er/ RT-er AVI en DMT ordners opschonen: <ul style="list-style-type: none"> ● t.a.v. Zwakke leerlingen: alle formulieren DMT en AVI van het afgelopen seizoen bewaren in de AVI-DMT ordner. ● t.a.v. Leerlingen die op niveau zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ DMT afname formulier van de laatste afname bewaren. ○ AVI score formulieren bewaren van de laatste AVI afname met het beheers-, het instructie- en het frustratieniveau.
--	--	---

Opmerking over leeshuiswerk:

Zorg ervoor dat ouders en kinderen goed weten hoe ze thuis moeten oefenen.

Zet bv. de werkwijze van voor-, -koor en zelfstandig lezen op de klassenwebsite of geef de werkwijzer aan ouders mee op papier.

Eventueel kunnen er ook lees-/luisterboekjes meegeven worden. De leerkracht houdt dit in een schriftje bij en zorgt ervoor dat de boekjes aan het eind van het seizoen weer terug zijn in de school/klassenbibliotheek. Dit schriftje ligt bij de luisterboekjes in de bibliotheek.

De werkwijzer is als bijlage toegevoegd aan het leesprotocol.

De computeroefeningen van de site <http://www.meestermichael.nl/leerlingen/4%20lezen.html> zijn als bijlage in het protocol toegevoegd. Daarop staan tevens tips over voorlezen, luisterboeken en informatie over de bioptor screening.

<p>Groep 7</p>	<p><i>Aandachtspunten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vlot en vloeiend kunnen lezen</i> • <i>Onderhouden en verbeteren technische leesvaardigheid</i> • <i>Enkele leesstrategieën</i> • <i>Tekstkennis bijbrengen</i> • <i>Aandacht voor woordenschat</i> • <i>Aandacht voor zwakke spellers</i> 	<p>Bij de allerzwakste lezers/spellers is inmiddels vastgesteld of er sprake is van dyslexie. Wanneer dit nog niet is vastgesteld dan wordt een dyslexieonderzoek, in overleg met de zorgcoördinator en na een intensieve interventie-periode geadviseerd.</p> <p>Leerlingen met dyslexie houden recht op RT, minimaal 30 min. per week.</p> <p>Leerlingen met dyslexie krijgen meer tijd voor hun (Cito) toetsen. <i>Afhankelijk van de hulpvraag van de leerling met dyslexie</i> kunnen de volgende Cito toetsen worden voorgelezen en/of worden uitvergroot: Begrijpend Lezen, Woordenschat, Rekenen & Wiskunde, Spelling Vervolg 2 en Werkwoorden.</p> <p>Ondergrens Voldoende Standaard (C scores) eind groep 7 voor DMT, Struiksma 2012. Kaart 1: ≥ 91, Kaart 2: ≥ 85, Kaart 3: ≥ 77 AVI beheersniveau E7. <i>n.b. Dit niveau is nodig voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.</i></p> <p>Minimum standaard (D scores) eind groep 3 voor DMT, Struiksma 2012. Kaart 1: ≥ 80, Kaart 2: ≥ 73, Kaart 3: ≥ 65 AVI beheersniveau/instructieniveau M7 <i>n.b. Dit niveau is het laagste niveau om nog te kunnen spreken van functionele redzaamheid.</i></p>
<p>MOMENTEN IN DE TIJD</p>	<p>WAT MOET ER GEBEUREN?</p>	<p>HOE PAKKEN WE HET AAN?</p>
<p>Groep 7 augustus/sept.</p>	<p>Vastleggen beginsituatie zwakke lezers (lezen lager dan AVI E6) en zwakke spellers (cito E scores)</p> <p>Indelen van leerlingen over de verschillende Estafette aanpakken</p> <p>Opstellen van groepsplannen en individuele handelingsplannen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleeg Cito LOVS overzichten van AVI, DMT en Cito spelling E6; de overdrachtsformulieren en de overgedragen groepshandelings-plannen. • Raadpleeg de handleiding Estafette voor plaatsing leerlingen in aanpakken 1, 2 of 3. • Overleg met zorgcoördinator/IB-er m.b.t. uitvoer groepsplannen en evt. individuele handelingsplannen. Is er extra hulp / onderzoek nodig?
<p>Groep 7 Interventie 1 augustus-oktober</p>	<p>Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhouden en versterken technische leesvaardigheid van risicolezers met Estafette. • Doelgericht werken: alle kinderen eind groep 7 beheersing AVI E7 en bij voorkeur AVI instructie M8 • Inzetten methode Estafette voor voortgezet technisch lezen 180 minuten per week. • Zwakke lezers: uitbreiding instructietijd met één uur per week met Vloeiend & Vlot met de leerkracht. • Inzet remedial teaching voor leerlingen met dyslexie en zwakste lezers/spellers. • Extra instructie en oefening voor de zwakke spellers (gebruik evt. Spelling in de Lift). • Dagelijks interactief voorlezen. • Dagelijks aandacht voor uitbreiding woordenschat. • Mogelijke inzet van leesouders voor de Estafette aanpak 2 leerlingen. Leerkracht zorg zelf voor leesouders. Ib-er/RT-er zorgt voor instructie

		leesouders of ouderejaars leerlingen. Leeshuiswerk meegeven (zie opmerking onderaan dit document).
Groep 7 Tussenmeting 1: oktober	Evalueren 1 ^e interventie evt. aanvragen RT. Bijstellen groepsplan en individuele handelingsplannen.	Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er. Lezen: <ul style="list-style-type: none"> • EMT en Klepel (min. standaardscore 7) • Afname AVI, wordt E6 nu wel beheerst? Spelling: <ul style="list-style-type: none"> • Afname PI dictee (vooruitgang t.o.v. vorig meetmoment). • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. (wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen).
Groep 7 Interventie 2 oktober- jan/febr.	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Zie interventie periode 1
Groep 7 Hoofdmeting 1: (eind jan/begin febr.)	Lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen nagaan. Evalueren 2 ^e interventie. evt. aanvraag voor extra inzet binnen/buiten de groep. Bijstellen van groepsplan en individuele handelingsplannen.	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Woordenschat M7 • Afname Cito Begrijpend lezen M7 • Afname Cito Spelling M7 • Afname Cito AVI (minimaal AVI M7 instructieniveau) • Afname Cito DMT kaart 3 en evt. kaart 1 en 2 (zie handleiding afname DMT). Ondergrens voldoende standaard, Struiksmā, 2012: DMT kaart 1 score ≥ 88 DMT kaart 2 score ≥ 83 DMT kaart 3 score ≥ 73 Ondergrens minimum standaard, Struiksmā, 2012: DMT kaart 1 score ≥ 77 DMT kaart 2 score ≥ 73 DMT kaart 3 score ≥ 62 <ul style="list-style-type: none"> • Toetsresultaten en mogelijkheden extra inzet binnen/buiten de groep worden door de groepsleerkracht met de zorgcoördinator/IB-er besproken. • RT aanvragen worden door de zorgcoördinator met RT-er besproken. • Plaatsing van leerlingen in de RT. (wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen). <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag dyslexie onderzoek wanneer er op 3x achterelkaar E-scores zijn op de DMT en 3x achter elkaar D/E scores op Cito Spelling.
Groep 7 Interventie 3 jan./febr-maart	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Zie interventieperiode 1
Groep 7 Tussenmeting 2: eind maart	Evaluatie 3 ^e interventie.	Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er. Lezen: <ul style="list-style-type: none"> • EMT en Klepel (min. standaardscore 7) Spelling:

	<p>evt. Groeps- en individuele handelingsplannen bijstellen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname PI dictee (vooruitgang t.o.v. vorig meetmoment). • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beantwoorden van de vraag: haalt de zwakke lezer eind groep 6, AVI E7? • Hoe is het gesteld met de werkwoordspelling?
<p>Groep 7 Interventie 4 april – juni/juli</p>	<p>Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen</p>	<p>Vervolg interventieperiode 3</p>
<p>Groep 7 Hoofdmeting 2 en eindevaluatie: juni /juli</p>	<p>Lees- en spellingvaardigheid toetsen van alle leerlingen.</p> <p>Evaleren 4^e interventie.</p> <p>Overdracht naar de ontvangende leerkracht, speciale aandacht voor de leerlingen met dyslexie.</p> <p>Opschonen van de AVI en DMT ordners en deze klaarmaken voor het nieuwe jaar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Woordenschat E7 • Afname Cito spelling E7 + Werkwoorden • Afname Cito AVI, minimaal M7 beheersniveau. • Afname Cito DMT kaart 3 (evt. nog 1 en 2) <p>Ondergrens voldoende standaard scores, Struikisma, 2012</p> <p>DMT kaart 1 score ≥ 91 DMT kaart 2 score ≥ 85 DMT kaart 3 score ≥ 77</p> <p>Ondergrens minimumstandaard scores, Struikisma, 2012 (laagste niveau t.a.v. de functionele redzaamheid):</p> <p>DMT kaart 1 score ≥ 80 DMT kaart 2 score ≥ 73 DMT kaart 3 score ≥ 65</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluaties opstellen van de handelingsplannen. • Eindresultaten en evaluaties bespreken met de IB-er/zorgcoördinator. • Vaststellen welke kinderen in groep 8 specifieke ondersteuning nodig hebben op lees en/of spelling en dit vermelden op het overdrachtsformulier (denk aan de extra's die je voor lln. met dyslexie doet. Bv. uitvergrooten, mondelinge toetsen, meer tijd, minder streng kijken naar spelling bij aardrijkskunde en geschiedenis etc.) • Overdracht gesprek met de ontvangende leerkracht. • Groepsplannen t.a.v. het lezen/spelling opmaken voor de ontvangende leerkracht. <ul style="list-style-type: none"> • Cito groepsuitdraai maken van DMT en AVI resultaten. Eén kopie geven aan de ontvangende leerkracht en één kopie in de AVI/DMT map doen. • Zorgcoördinator/IB-er/ RT-er AVI en DMT ordners opschonen: <ul style="list-style-type: none"> • t.a.v. Zwakke leerlingen: alle formulieren DMT en AVI van het afgelopen seizoen bewaren in de AVI-DMT ordner. • t.a.v. Leerlingen die op niveau zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ DMT afname formulier van de laatste afname bewaren.

		<ul style="list-style-type: none"> o AVI score formulieren bewaren van de laatste AVI afname met het beheers-, het instructie- en het frustratieniveau.
--	--	--

Opmerking over leeshuiswerk:

Zorg ervoor dat ouders en kinderen goed weten hoe ze thuis moeten oefenen.

Zet bv. de werkwijze van voor-, -koor en zelfstandig lezen op de klassenwebsite of geef de werkwijzer aan ouders mee op papier.

Eventueel kunnen er ook lees-/luisterboekjes meegeven worden. De leerkracht houdt dit in een schriftje bij en zorgt ervoor dat de boekjes aan het eind van het seizoen weer terug zijn in de school/klassenbibliotheek. Dit schriftje ligt bij de luisterboekjes in de bibliotheek.

De werkwijzer is als bijlage toegevoegd aan het leesprotocol.

De computeroefeningen van de site <http://www.meestermichael.nl/leerlingen/4%20lezen.html> zijn als bijlage in het protocol toegevoegd. Daarop staan tevens tips over voorlezen, luisterboeken en informatie over de bioptor screening.

<p>Groep 8</p>	<p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlot en vloeiend kunnen lezen • Onderhouden en verbeteren technische leesvaardigheid • Enkele leesstrategieën • Tekstkennis bijbrengen • Aandacht voor woordenschat • Aandacht voor zwakke spellers 	<p>Bij de allerzwakste lezers/spellers is inmiddels vastgesteld of er sprake is van dyslexie. Wanneer dit nog niet is vastgesteld dan wordt een dyslexie geadviseerd aan ouders, dit in overleg met de zorgcoördinator</p> <p>Leerlingen met dyslexie houden recht op RT, minimaal 30 min. per week.</p> <p>Leerlingen met dyslexie krijgen meer tijd voor hun (Cito) toetsen. <i>Afhankelijk van de hulpvraag van de leerling met dyslexie</i> kunnen de volgende Cito toetsen worden voorgelezen en/of worden uitvergroot: Begrijpend Lezen, Woordenschat, Rekenen & Wiskunde, Spelling Vervolg en Werkwoorden.</p> <p>Leerlingen met ernstige dyslexie zullen de ondergrens voldoende standaard scores op AVI en DMT vermoedelijk niet halen. Voor hen gelden onderstaande doelen. Deze doelen liggen op de ondergrens van de minimum standaard (lage D-score) (Struiksmā, 2012):</p> <p>-DMT midden groep 8: kaart 1 ≥85, kaart 2 ≥78 kaart 3 ≥70 goed gelezen woorden.</p> <p>-AVI midden groep 8 ≥ AVI M6/E6 beheersniveau. AVI beheersniveau/instructieniveau M7 <i>n.b. Dit niveau is het laagste niveau om nog te kunnen spreken van functionele redzaamheid</i></p> <p>Ter vergelijking scores DMT ondergrens voldoende standaard (lage C-score) DMT, Struiksmā, 2012: AVI Plus. DMT kaart 1: ≥ 94 DMT kaart 2: ≥ 88 DMT kaart 3: ≥ 79 <i>n.b. Dit niveau is nodig voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.</i></p>
MOMENTEN IN DE TIJD	WAT MOET ER GEBEUREN?	HOE PAKKEN WE HET AAN?
<p>Groep 8 augustus/september</p>	<p>Vastleggen beginsituatie zwakke lezers (lezen lager dan AVI E7) en zwakke spellers (Cito E scores)</p> <p>Indelen van leerlingen over de verschillende Estafette aanpakken.</p> <p>Opstellen van groepsplannen en individuele handelingsplannen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleeg Cito LOVS overzichten van AVI, DMT en Cito spelling E7; de overdrachtsformulieren en de overgedragen groepshandelings-plannen. • Raadpleeg de handleiding Estafette voor plaatsing leerlingen in aanpakken 1, 2 of 3. • Overleg met zorgcoördinator/IB-er m.b.t. uitvoer groepsplannen en evt. individuele handelingsplannen. Is er extra hulp / onderzoek nodig?
<p>Groep 8 Interventie 1 augustus-oktober</p>	<p>Uitvoeren groepsplannen en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doelgericht werken: alle kinderen eind groep 8 minimaal AVI plus • Onderhouden en versterken technische leesvaardigheid van risicolezers met Estafette. • Inzetten methode Estafette voor voortgezet technisch lezen 180 minuten per week. • Estafette aanpak 1 lezers: uitbreiding instructietijd met één uur per week, met Vloeiend en Vlot met de leerkracht. • Extra instructie en oefening voor de zwakke spellers (suggesties: Spelling In De Lift, /d/ of /t/ Ik zit er niet meer mee, Plus Methode) • Dagelijks interactief voorlezen.

		<ul style="list-style-type: none"> • Dagelijks aandacht voor uitbreiding woordenschat. • Leeshuiswerk meegeven (zie opmerking einde v.h. document).
Groep 8 Tussenmeting 1: oktober	<p>Evalueren 1^e interventie</p> <p>Bijstellen groepsplan en individuele handelingsplannen.</p>	<p>Afname door zorgcoördinator/IB-er/Rt-er.</p> <p>Lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EMT en Klepel (min. standaardscore 7) • Afname AVI, wordt E7 nu wel beheerst? <p>Spelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afname PI dictee (vooruitgang t.o.v. vorig meetmoment). • Toetsresultaten en evt. aanvragen voor extra inzet worden door de groepsleerkracht besproken met zorgcoördinator/IB-er. • Aanvragen voor RT worden in het zorgoverleg besproken door zorgcoördinator/IB-er met RT-er. • Plaatsing van leerlingen in de RT. <p>(wanneer RT-er nog onvoldoende informatie heeft over het kind, zal de RT-er eerst aanvullend onderzoek doen om daarna een HP op te stellen)</p>
Groep 8 Interventie 2 oktober- jan. /febr.	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Zie interventieperiode 1.
Hoofdmeting 1: jan. /febr.	<p>Lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen nagaan.</p> <p>Evalueren 2^e interventie.</p> <p>evt. aanvraag voor extra inzet binnen/buiten de groep.</p> <p>Bijstellen van groepsplan en individuele handelingsplannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito Woordenschat M8 • Afname Cito Begrijpend lezen M8 • Afname Cito spelling M8 + werkwoorden is wenselijk. • Afname Cito AVI (minimaal AVI Plus instructieniveau) • Afname Cito DMT kaart 3 en evt. kaart 1 en 2 (zie handleiding afname DMT). <p>Ondergrens voldoende standaard, Struiksmā, 2012: DMT kaart 1 score ≥ 94 DMT kaart 2 score ≥ 88 DMT kaart 3 score ≥ 79</p> <p>Ondergrens minimum standaard, Struiksmā, 2012: DMT kaart 1 score ≥ 85 DMT kaart 2 score ≥ 78 DMT kaart 3 score ≥ 70</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afname Cito eindtoets • Toetsresultaten worden door de groepsleerkracht met de zorgcoördinator/IB-er besproken.
Groep 8 Interventie jan./febr- maart	Uitvoering groepsplannen en individuele handelingsplannen	Zie interventieperiode 1.
Groep 8 Tussenmeting 2 maart	Evalueren 3 ^e interventie	Zie meetmoment 1.
Groep 8 Interventie 4. maart-mei	De zwakste lezers brengen tot minimaal AVI M6/E6 en minimaal op DMT scores: Kaart 1 ≥ 85 , kaart 2 ≥ 78 kaart 3 ≥ 70	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet van Estafette en Vloeiend & Vlot. Wanneer Estafette niet wordt gebruikt, gebruik dan RALFI * lezen met bijv: <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwsbegrip teksten • Wordenlijsten uit Speciale • leesbegeleiding van Luc Koning. • Zelfgemaakte woordenlijsten bijv. • woordpakket van de week,

		<ul style="list-style-type: none"> • woordenschat woorden van taal, • aardrijkskunde, geschiedenis. • 3x per week samen met de leerkracht de tekst lezen. • 4^e x zelfstandig lezen met tijdopname + • noteren van het aantal leesfouten.
Groep 8 Eindmeting Mei	i.v.t. Evalueren laatste interventieperiode	Afname DMT, AVI.

Opmerking over leeshuiswerk:

Zorg ervoor dat ouders en kinderen goed weten hoe ze thuis moeten oefenen.

Zet bv. de werkwijze van voor-, -koor en zelfstandig lezen op de klassenwebsite of geef de werkwijzer aan ouders mee op papier.

Eventueel kunnen er ook lees-/luisterboekjes meegeven worden. De leerkracht houdt dit in een schriftje bij en zorgt ervoor dat de boekjes aan het eind van het seizoen weer terug zijn in de school/klassenbibliotheek. Dit schriftje ligt bij de luisterboekjes in de bibliotheek.

De werkwijzer is als bijlage toegevoegd aan het leesprotocol.

De computeroefeningen van de site <http://www.meestermichael.nl/leerlingen/4%20lezen.html> zijn als bijlage in het protocol toegevoegd. Daarop staan tevens tips over voorlezen, luisterboeken en informatie over de biptor screening.

TIPS VOOR OUDERS

Werkwijzer voor-, koor en zelfstandig leesmethode

Kies samen met uw kind een boekje uit op het AVI niveau dat past bij de leeftijd van uw kind. Laat een boekje uitkiezen dat uw kind makkelijk kan lezen. Liever iets te makkelijk dan te moeilijk.

Bekijk samen de kaft van het boekje en lees de achterkant voor. Vraag uw kind dan waar hij/zij denkt waar het boekje over zal gaan. Bekijk daarna de titel van het eerste hoofdstuk en praat kort over de mogelijke inhoud van dit stukje.

Het kan ook zijn dat uw kind een teks van school meekrijgt.

De werkwijze gaat als volgt:

1. Voorlezen:

De volwassene leest een stukje tekst (halve of hele blz.) voor. Uw kind wijst in het boekje mee.

2. Koorlezen:

Volwassene en kind lezen samen hetzelfde stukje hardop. Het kind wijst weer met de vinger bij.

3. Zelfstandig lezen:

- o Uw kind leest hetzelfde stukje alleen hardop. Het kind wijst weer met de vinger of een aanwijzer bij.
- o Laat tot slot de hele blz. alleen door uw kind hardop lezen, wanneer u de blz. in gedeeltes heeft geoefend. Wanneer u een foutje hoort, wijs dan het woord aan en geef meteen het goede woord. Het kind wijs dit woord aan en herhaalt het woord en gaat verder met hardop lezen van de tekst.

4. Lees ter afsluiting van de oefensessie een stukje voor uit het boekje.

De blz. daarna wordt de nieuwe oefen bladzijde voor de volgende dag. (deze fase is niet van toepassing wanneer uw kind een tekst van school heeft meegekregen. Wel kunt u ter beloning een stuk voorlezen uit een boek dat uw kind leuk vindt).

N.B. Oefen minstens 4x per week, maximaal 15 tot 20 min. per sessie.

Wanneer uw dochter of zoon aangeeft een iets hoger niveau te willen lezen, probeer dan uit of het kind het hogere niveau goed aankan. Wanneer het kind teveel fouten maakt tijdens het zelfstandig lezen, ga dan terug naar een iets makkelijker niveau.

Mocht u nog vragen hebben, neem dan contact op met de groepsleerkracht.

TIPS VOOR OUDERS

Oefeningen op de computer op woord en zinsniveau.

Belangrijk:

Oefen samen met uw kind, om het inslijpen van fouten te voorkomen !!

Ga naar:

<http://www.meestermichael.nl/leerlingen/5%20lezen.html>

Hier kun je oefenen op AVI niveau. de tekst verdwijnt hier.
Hier oefen je het tempo lezen.

Hier kun je teksten uitprinten en lezen. Je oefent op woord- en zinsniveau. Hier worden de oude AVI niveaus gebruikt. Vraag aan de leerkracht op welk niveau je kunt oefenen.

Hier kun je oefenen met teksten op AVI oude versie. Vraag aan je leerkracht op welk AVI niveau je kunt oefenen. De tekst is in een lichte kleur afgedrukt en de letters verschijnen in het zwart. Je oefent hier het tempo lezen, met focus op hetgeen verklankt moet worden.

Hier verdwijnt de tekst. De tekst staat in zwart afgedrukt en de gelezen letters worden lichter. Hier ook weer oefenen op tempo lezen.

Hier oefen je losse woorden met een bepaalde leesmoeilijkheid.
Doe het wel samen met iemand die goed leest om je waar nodig te corrigeren.

Leuke kleine verhaaltjes op het oude AVI 1 en 2 niveau (= AVI start en AVI M3) o zelf uit te printen en samen volgens de voor, koor en zelfstandig leesmethode te oefenen.

Ga naar:

<http://abcd.eigenstart.nl/>

Deze website is gemaakt door Wietske Anema, gecertificeerd docent NT2.

Veel plezier met het oefenen!

Ga naar:

Workshop interactief voorlezen: <http://vimeo.com/15180884>

Ga naar:

Informatie over de bioptor screening <http://www.ouders.nl/mgez2006-bioptor.htm>.

Ga naar:

<http://www.luisterrijk.nl/luisterboeken/o/81/leeftijd%20%206-9/p/1> luisterboeken downloads kopen.

Ga naar:

Stimuleren van het beluisteren van ingesproken Nederlandse boeken. zie

<http://pc-en-internet.infonu.nl/tips-en-tricks/101900-gratis-luisterboeken-downloaden-met-torrents-nederlands.html>

Ga naar:

www.lereniseenmakkie.nl , handige tips over leren. Ook over spelling en nog veel meer. Een echte aanrader voor ouder en kind. Van groep 3 t/m groep 8.

Bijlage 17

Risicofactoren: detaillijst voor observeren

Naam kind: _____ Geb. datum: ___ - ___ - _____

Impulsiviteit

Registratiemoment				Signalen
1	2	3	4	
☐	☐	☐	☐	Werkt vaak niet of niet voldoende volgens een inwendig plan.
☐	☐	☐	☐	Handelt op basis van gissen en missen; begint direct.
☐	☐	☐	☐	Het kind vertoont veel ongerichte activiteit.
☐	☐	☐	☐	Gedrag is onvoorspelbaar.
☐	☐	☐	☐	Is snel afgeleid, zit overal aan, wordt in beslag genomen door elke toevallige indruk, door elke opkomende gedachte, ook al heeft die niets te maken met waar het kind mee bezig is.
☐	☐	☐	☐	Luistert niet naar wat de leraar zegt.
☐	☐	☐	☐	Vertoont agressief gedrag naar klasgenoten of leerkracht
☐	☐	☐	☐	Vertoont clownesk gedrag

Slechte selectieve aandacht

Registratiemoment				Signalen
1	2	3	4	
☐	☐	☐	☐	Concentreert zich moeilijk op een onderdeel.
☐	☐	☐	☐	Heeft moeite om zich aan regels te houden.
☐	☐	☐	☐	Reageert niet ter zake doende.
☐	☐	☐	☐	Dwaalt gemakkelijk af

Passiviteit

Registratiemoment				Signalen
1	2	3	4	
☐	☐	☐	☐	Als sprake is van initiatief, is deze minder of weinig relevant.
☐	☐	☐	☐	Primitief niveau van fantasie- en rollenspel.
☐	☐	☐	☐	Toont weinig zelfcontrole op fouten. Door gebrekkige oriëntatie ontbreekt de basis voor reflectie.
☐	☐	☐	☐	Heeft weinig belangstelling voor nieuwe dingen; is niet weetgierig; is te weinig vragend en explorerend.
☐	☐	☐	☐	Houdt vast aan geijkte aanpakken en keuzes, ook als deze omslachtig en inefficiënt zijn; vermijdt moeilijkheden.
☐	☐	☐	☐	Wil voortijdig stoppen met een taak (doelgerichtheid ontbreekt nu eenmaal)
☐	☐	☐	☐	Vertelt weinig spontaan; praat in korte zinnen, veel 'hier-en-nu-taal'.
☐	☐	☐	☐	Is terughoudend tot soms angstig in contacten.

Gebrekkige analyse en structurering

Registratiemoment				Signalen
1	2	3	4	
☐	☐	☐	☐	Heeft moeite met de oriëntatie op de bladspiegel.
☐	☐	☐	☐	Heeft moeite met het vinden van een zelfde (letter)vorm of het nastempelen van een woord.
☐	☐	☐	☐	Heeft moeite met het pakken van de essentie uit een verhaaltje.
☐	☐	☐	☐	Heeft moeite met rijmen en het herkennen van een klank in een woord.
☐	☐	☐	☐	Heeft moeite met zelfstandig plannen.
☐	☐	☐	☐	Beschikt over een zeer geringe mate van zelfreflectie (bijv. uitpraten van een ruzie).

Geringe wendbaarheid

Registratiemoment				Signalen
1	2	3	4	
☐	☐	☐	☐	Moet telkens opnieuw hetzelfde leren.
☐	☐	☐	☐	Past het geleerde niet toe in andere situaties (bijvoorbeeld letters uit eigen naam niet in andere woorden herkennen).
☐	☐	☐	☐	Ziet wel wat er gebeurt, maar verbindt er voor zichzelf geen consequenties aan.
☐	☐	☐	☐	Laat op school niet zien, wat het thuis wel kan.
☐	☐	☐	☐	Is snel van slag bij kleine tegenslagen.
☐	☐	☐	☐	Huilt regelmatig.
☐	☐	☐	☐	Weinig tot geen controle over emoties.

Grote vermoeidheid

Registratiemoment				Signalen
1	2	3	4	
☐	☐	☐	☐	Is fysiek en/of mentaal snel vermoeid, vooral bij activiteiten waarbij geen materiaal aanwezig is dat de aandacht als het ware gevangen houdt.